

Militārās bāzes vietā būs mežs

Divus gadus notika padomju armijas
bāzes nojaukšanas darbi.

Kuldīgas novada Nīkrāces pagastā pie Alšiem akciju sabiedrība Latvijas valsts meži (LVM) gada nogalē pabeigusi padomju armijas militārās bāzes nojaukšanu.

Sakoptā teritorija pēc nojaukšanas.

15 ha plašajā teritorijā atradās dažādas bīstamas militāro būvju paliekas, turklāt degradētajā teritorijā regulāri tika izmesti dažādi atkritumi – automašīnu detaļas, riepas, būvgruži un citas druzas.

Divu gadu laikā vairākos piegājienos nojauktas 124 dažādas būves

un to paliekas: 17 betona angāri, 12 pazemes bunkuri, 28 mūra ēkas, 26 dažādas betona konstrukcijas, 40 akas un šahtas, laukumi ar betona plākšņu segumu vairāk nekā divu hektāru platībā, informē LVM nekustamo īpašumu pārvaldes vadītājs Valdis Kalns.

Nojaukto būvju vietās veikti grunts planēšanas darbi un pakāpeniski tiks ieaudzēts mežs. Savākti arī atkritumi, un nu teritorija vairs nav bīstama cilvēkiem un meža iemītniekiem.

Līga Gabrāne
Latvijas valsts mežu
arhīva foto

Ziemassvētku dievkalpojumos.

→ 4. lpp.

Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikuma dienesta viesnīcas ēka – kā jauna.

→ 3. lpp.

Atkal tapis Alsungas Mūzikas un mākslas skolas bērnu zīmējumu kalendārs.

→ 10. lpp.

Kādas problēmas un izaicinājumi ir remontēt, atjaunot, celt vecpilsētā, un kā ar to galā tiek gan pasūtītāji, gan izpildītāji?

→ 6.-7. lpp.

„Šo sapni esmu piepildījis, tāpēc otrreiz tajā televīzijas šovā vairs nepiedalīšos, ja nu vienīgi nākamgad, desmitās jubilejas sezonā, tiks aicināti visi čempioni,” teic TV3 raidījuma Lauku sēta uzvarētājs, turlavnieks

Modris Sermoliņš.

→ 5. lpp.

Lai drošs Vecgada vakars.

→ 2. lpp.

Piektdien, 30. decembrī:

- Gada izvērtējums un prognozes.
- Ziemas prieki un sarežģījumi.
- Autolapā – dzēris un pie stūres.
- Pielikums 3K - Kas kultūrā Kurzemē.

REDZĒJUMS

Iespēja būt brīvam

Inta Jansone

Pēc neliela pārtraukuma šovakar uz atklātu tikšanos atkal aicina Kuldīgas anonīmo alkoholiķu jeb AA grupa, kā viņi to dēvē. 18.30 Liepājas ielā 37 (1. stāvā ar ieeju no sētas pusēs) uz to var doties ikviens, kam ir interese un vajadzība.

Kas tad ir AA? Tā ir vīriešu un sieviešu sadraudzība, kurā viņi dalās pieredzē, spēkā un cerībās, lai atrisinātu savu kopējo problēmu un palīdzētu no alkoholisma atveseļoties arī citiem.

„Vienam alkoholiķim ir vismaz desmit līdzatkarīgo: dzīvesbiedrs, bērni, vecāki, kolēģi.”

Kuldīgas grupas kalpotājs katru otrdienu ierodas no Talsiem. Te esot braucis arī agrāk, bet reizēm durvis bijušas ciet. Vairāki atkarīgie šī iemesla dēļ vairs neesot mēģinājuši palīdzību meklēt. Vīrietis pārliecināts, ka tām noteiktā laikā vienmēr jābūt vaļā. Pašlaik no Kuldīgas grupu apmeklējot divi, bet viņiem pievienojoties bēdubrāļi no Saldus, Ventspils un vēl citām vietām.

Arī atbalstītājs agrāk bijis alkoholiķis, viņa stāžs – vairāk nekā 30 gadu... Uz jautājumu, vai agrāk nav mēģinājis no atkarības atbrīvoties, viņš atbild: „Laikam tad tas nebūtu izdevies, jo man vajadzēja

kārtīgi dabūt pa purnu un nolaisties līdz pašam dibenam. Man gribējās dzīvot, un es piecēlos. Taču katram ir savs stāsts.” Svarīgi ir rādīt labu piemēru – varbūt kāds kļūs ieinteresēts, redzot, ka bijušajam dzērājam izdevies no alkohola varas atbrīvoties un viņš sācis dzīvot labi.

Protams, nevar cerēt, ka visi, kuri uz grupas sapulcēm atnāk, no problēmas tiks vaļā. Kādam raksturs būs par vāju, cits domās, ka ar visu var tikt galā pats. Tiesa, lai no atkarības atbrīvotos, pašam tas ir jāgrib. Svarīgi atcerēties, ka vienam dzērājam ir vismaz desmit līdzatkarīgo: dzīvesbiedrs, bērni, vecāki, kolēģi.

Līdzīgas sapulces notiek arī ārzemēs. Tur gan apmeklētāju esot vairāk, jo uz grupu saņēmēm viņus sūta dažādas iestādes. Tur par rehabilitāciju maksā valsts, un to apmierina fakts, ka no viena līdz trim procentiem cilvēku pēc tam atgriežas darbā un ģimenē. AA grupa ziedojumus no ārpuses nepieņem – tā sevi uztur, cilvēkiem ziedojot pašiem.

Kalpotājs atzīst: nav pareizi, ka mītnes vieta viņiem ierādīta sociālajā dienestā. Daudzi tādēļ nenākot, jo tajā laikā tur atrodas kāds no šīs iestādes. Tāpēc anonimitāti nevarot nodrošināt, bet cilvēki gribot justies droši. Grupu visā Latvijā apmeklējot dažādu profesiju pārstāvji. Atnākt pirmo reizi nav viegli, jo sliekšnis šķietot augstāks par galvu. Bet iznākot paradoksāla situācija: dzērumā dažam nav bijis kauna pa ielu staigāt arī piecūrātās biksēs, bet uz sapulci skaidrā atnākt nevar, jo tad ir bail.

TRĪS PAR VIENU

Kas ir svarīgi, lai svētki būtu droši un mierīgi?

LABAS ATTIECĪBAS AR KAIMIŅIEM

1. Elīna Priedīte, Valsts policijas sabiedrisko attiecību nodaļas vecākā speciāliste:

– Vecgada vakars bieži vien tiek svinēts un jaunais gads sagaidīts viesībās, tāpēc aicinām iedzīvotājus parūpēties par mājokļa drošību. Dodoties prom, ir ļoti svarīgi aizslēgt durvis, aizvērt logus un balkononus. Durvis jāaizslēdz arī tad, ja kāds atrodas mājās. Nereti zagļi mēdz pārbaudīt, kuru mājokļu īpašnieki bijuši bezrūpīgi, un no koridora nozagt vērtīgas mantas, kamēr saimnieki istabā gul. Logus un balkona durvis nedrīkst atstāt vēdināšanas režīmā, jo tā ļaundaris var viegli iekļūt, tos atspiežot. Tumsajās pēcpusdienās un vakaros ieteicams aizvilkt aizkarus, lai zagļi nevar izpētīt telpas iekārtojumu, iemītnieku paradumus un vērtīgās mantas. Pirms zādzības ļaundari mēdz mājokli izpētīt. Īpaši tas attiecas uz privātmājām, pa kuru lielajiem logiem vakaros ikviens garāmgājējs var redzēt, kādi cilvēki tur dzīvo, kas viņiem vērtīgs. Var cilvēku klātbūtni imitēt, atstājot ieslēgtu gaismu. Dārglietas, nauda,

vērtspapīri, elektronika un citas vērtīgas lietas jāglabā drošā seifā, kas piestiprināts pie nesošās sienas vai grīdas. Ja tāda nav, tad jānoslēpj tur, kur svešiniekam grūti atrast.

Ir vērts ierīkot signalizāciju. Privātmājā tā jāaktivizē arī tad, kad kāds ir mājās, un tajos stāvos, kuros neviens tobrīd neatrodas. Savukārt videonovērošanas kameras var palīdzēt policijai ātrāk noskaidrot vainīgo un atgūt zagtās mantas. Ekonomiska un efektīva ir durvju kamera – acītiņa, kas reaģē uz kustību un palīdz fiksēt zagļa seju. Arī labas attiecības ar kaimiņiem var noderēt brīžos, kad dodaties prom. Uzticamākajiem palūdziet īpašumu pieskatīt un piekordiniet, lai uzreiz zvana policijai, ja redz aizdomīgas automašīnas vai cilvēkus, kuri īpašumu novēro. Palīdziet to pieskatīt arī kaimiņiem! Nozīmīgu detaļu fiksēšana (automašīnas marka, numurs, pulksteņa laiks, cilvēku skaits) var palīdzēt policijai iespējamos ļaundarus aizturēt.

NEAPDOMĪGA RĪCĪBA IR BĪSTAMA

2. Edgars Bružāns, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Kuldīgas daļas komandieris:

– Operatīvajiem dienestiem svētku brīvdienas ir īpaši intensīvs laiks. Cilvēki rīkojas neapdomīgāk, un tas noved pie traģiskām sekām. Neapdomība ir viens no galvenajiem iemesliem bojāejai ugunsgrēkos – lielu daļu no traģiskiem negadījumiem varēja novērst, ja vien tiktu ievērota ugunsdrošība.

Lai svinības nepārvērstos traģēdijā, jāatceras vienkāršas, bet svarīgas lietas. Sveces nedrīkst atstāt bez uzraudzības, tās var vien pāris sekunžu laikā izraisīt liesmas visā telpā pat tad, ja stabili novietotas uz nedegošas virsmas. Īpaši bīstami ir dedzināt svečītes egles zaros. Viens no izplatītākajiem ugunsgrēku iemesliem ir nepareiza apkures iekārtu izmantošana, tāpēc svētkos, kurinot pirtiņu, krāsni vai kamīnu, nedrīkst

izmantot bojātas iekārtas vai dūmvadus, nolikt kurtuves tuvumā viegli uzliesmojošus šķidrumus un priekšmetus. Ja krāsni iekurina tikai svētkos, pirms tam jāpārlicinās, ka dūmvadā nav izveidojušies kvēpu, sodrēju un darvas nosēdumi. Drošība jāievēro, lietojot arī elektriskās ierīces, un iesakām izlasīt, kur un kā drīkst izmantot dekorus, kas pieslēgti strāvai.

Līdz ar to, ka šogad nebūs publisko salūtu, daudzi tomēr gribēs ugunošanu sagādāt mājās. Ar pirotehniku jābūt īpaši piesardzīgiem: pārciet tikai sertificētos veikalos, rūpīgi izlasiet un rīkojieties, kā noteikts instrukcijā! Pirms svētkiem iztīriet balkononus un pagalmus, jo kaimiņa šautā raķete var iekrist jūsu teritorijā un izraisīt nelaimi. Par drošību noteikti vajag parunāt ar bērniem. Mazos neatstājiet vienus! Pārrunājiet, kā katrā situācijā jārikojas, jo turklāt sācies skolēnu brīvlaiks.

VISBIEŽĀK ALKOHOLS UN TRAUMAS

3. Edgars Siliņš, Kuldīgas slimnīcas galvenais ārsts:

– Mediķi vienmēr cer, ka svētki būs mierīgi un droši. Ir slimības un traumas, kuras nevaram novērst, tomēr daļā nelaimju vienkārši nav ievērota piesardzība. Tieši svētkos tā aizmirstas visbiežāk.

Viens no raižu cēloņiem ir alkohols, ja tas lietots par daudz. Neatliekamās medicīniskās palīdzības statistika liecina, ka svētkos negadījumi lielākoties notiek reibumā. Ierasti ir lūzumi, galvas traumas, plēstas, dziļas brūces pēc kritieniem, arī smagi vairāku ķermeņa daļu ievainojumi, krītot no liela augstuma – balkoniem, kāpnēm. Tāpat katru gadu cilvēki slimnīcā nonāk ar ķermeņa atdzišanu un apsaldējumiem, kas gūti, reibumā iemiegot uz ielas, dodoties mājās no svinībām. Reibums cilvēku dara neuzmanīgu – viņš nedomā ne par sevi, ne bērniem, kurus vajadzētu sargāt īpaši. Svētkos, kad visapkārt valda kņada un māja

pilna ciemiņiem, slimnīcā daudz biežāk nonāk mazi bērni ar smagiem apdegumiem, kas gūti mājās. Ne vienmēr vecāki ir dzēruši, tikai svētku burzmā bērni atstāti bez uzraudzības.

Svētkiem gatavojoties, ieteicams pārbaudīt mājas aptieciņu. Neviens jau neplāno saslimt, taču dažādām situācijām jābūt gatavam – vīrusiem nav brīvdienas, un tie neko nesvin. Īpaši būtiski aptieciņas saturs jāpārskata tiem, kuriem ir hroniska saslimšana. Brīvdienās aptiekas ir slēgtas. Atcerieties par tuvīniekiem, kas palikuši vieni, ir slimi, veci! Piezvaniet un apjautājieties, kā klājas! Cits par viņiem neparūpēsies.

Gada nogalē mediķiem daudz darba sagādā tie, kas neapdomīgi darbojušies ar pirotehniku. Turklāt ar to cilvēki traumējas arī vairākas dienas pirms vai pēc Jaungada nakts. Ļoti bieži traumas ir smagas un atstāj paliekošas sekas.

Daina Tafelberga

MANUPRĀT

Cik lielu pēdu atstāj tavi Ziemassvētki?

Ziemassvētki nosvinēti, taču daudzi tikai pēc dāvanu atsaiņošanas aizdomājas par krāšņo papīru kalniem, ko pēcāk izsviežam ārā. Gribas uzdāvināt pēc iespējas košāku un spīdīgāku, taču tieši šie papīri ir dabai visnedraudzīgākie, jo pārstrādei nav piemēroti. Ekoloģijas ziņā Ziemassvētku svinības ir briesmīgākas, ko katru gadu nodarām paši sev un videi. Pēdējos gados arvien biežāk redzu dažādu uzņēmumu kampaņas, kas aicina cilvēkus svinēt pareizāk. Šogad tādu rīko *SEB banka*, no kuras arī pati smēlos idejas, kā dāvanas iesaiņot dabai saudzīgāk, piemēram, krāšņā papīra vietā izmantot tos materiālus, kas jau atrodas mājās. Viens no labākajiem ir avīze, vēl iesaka likt lietā neizmantotos tapešu ruļļus vai skaistos pērnā gada kalendāra attēlus. Savukārt plastmasas lentes vietā var apsiet ar pieskaņotu dziju. Cik daudzu lasītāju dāvanaiņas tika iesaiņotas *Kurzemniekā*?

Amanda Gustovska

Par pamanīto, novēroto ziņojiet 63350567!

Dienesta viesnīca – skaista un mājīga

Kuldīdznieki jau pamanījuši, ka Pilsētas laukumā kādreizējā viesnīca kļuvusi skaista – spodri balta ar dzelteniem akcentiem. Uz fasādes redzama Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikuma emblēma, kas norāda: šeit atrodas dienesta viesnīca, ko savējie mīļi sauc par Ezīša mīgu un kur mācību laikā dzīvo vairāk nekā 120 audzēkņus.

Tehnikuma direktore Dace Cine stāsta: „Dienesta viesnīca ir pilnībā modernizēta. Tagad ēka ir siltināta, audzēkņiem uzlabota dzīves vide, tās mikroklimats. Ekonomiskie resursi un cilvēki mums kā izglītības iestādei ir paši būtiskākie.”

Modernizācija paveikta projektā *Energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumu īstenošana Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikuma dienesta viesnīcas ēkā, Pilsētas laukumā 6, Kuldīgā* (projekts Nr. 4.2.1.2/19/I/008). Mērķis bija paaugstināt dienesta viesnīcas energoefektivitāti, uzlabojot fasāžu siltumtehnikos rādītājus, samazināt siltuma zudumu, pateicoties norobežojošām konstrukcijām. Tāpat nodrošināta nesošo konstrukciju ilgmūžība un ilgstoša ēkas lietošana. Turpmāk energoresursi tiks izmantoti efektīvi, būs taupīgāka apkure. To tehnikums paveicis kopā ar Valsts izglītības attīstības aģentūru.

D.Cine: „Koordinatorē no mūsu puses ir tehnikuma projektu vadītāja Lāse Juska. Pārvaldības institūcija ir Valsts izglītības attīstības aģentūra, kas ir starpniecība starp Centrālo finanšu līgumu aģentūru un mums. Tā palīdzēja visā juridiskajā un iepirkuma procesā, koordinēja darbu, tostarp finanšu un dokumentu plūsmu. Mēs bijām naudas saņēmēji un atbildējam par to, lai būvniecība atbilstu mūsu izglītības iestādes mērķiem un uzdevumiem. Svarīga ir audzēkņu labbūtība, jo šī ir dienesta viesnīca. Skatījāmies, kā projekta mērķi tiek sasniegti kopsakarībā ar skolēnu vajadzībām, drošību un labvēlīgākiem dzīves apstākļiem. Rezultātā telpās saņemām lielisku, veselībai atbilstošu klimatu.”

2017. gadā pārņemām bankrotējošas viesnīcas ēku, un līdz šī projekta pabeigšanai logi bija tādi, ka tos nedrīkstēja atvērt, jo tie varēja izkrist, bija satrunējuši rāmji. Un audzēkņiem bija ļoti, ļoti auksti. Nevarēja telpās dabūt tādu siltumu, kāds nepieciešams. Arī ventilācija nebija iespējama, jo, ja logu nevar atvērt, vēdināšana nav iespējama arī vasarā karstā laikā. Ēkā, kurā dzīvo vairāk nekā 120 audzēkņus, nebija ugunsdrošības signalizācijas, un tas bija bīstami.

Tāpēc varu teikt, ka ar šo projektu ieguvām lieliskus dzīves apstākļus audzēkņiem – mūsu jaunatnei. Tagad

Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikuma atjaunotā dienesta viesnīca Pilsētas laukumā ir koša un skaista. Uz mājas fasādes – skolas emblēma.

siltumu telpās var noregulēt atbilstoši laika apstākļiem un vēlmēm. Ir pilnīgi jauni un droši logi. Ir ventilācija, siltuma un ugunsdrošības sistēma. Dienesta viesnīca ieguvusi sakārtotas kāpņu telpas un foajē ar lieliem logiem. Iepriekš tur bija saplaisājuši 60. gadu stikla bloki. Arī atpūtas telpas tagad ir patīkamas, virtuve papildināta ar tvaika nosūcēju, jo iemītnieki paši daudz gatavo ēst.

Ēka ir skaista, vide sakārtota – ierīkots jauns zāliens, un pavasarī veidosim apstādījumus, bet pamatstruktūra radīta projektā: atjaunots flīzējums un ieejas portāls. Jumtam vecā pape un piķis bija bojāts, tagad ir jauns, drošs segums, ir jauni ventilācijas skursteņi.

Protams, liels ekonomiskais labums ir energoefektivitāte. Siltumu sākām pieslēgt tikai novembrī, un arī tagad tas ir uz minimālo režīmu, jo ēka izdevusies superefektīva. Var teikt, ka projekta mērķi sasniegti par 100%.

Esam pateicīgi uzņēmumam *Amatnieks*, būvuzraugam Aldim Kasakovskim, kas punktuāli un smalki uzraudzīja, lai visi materiāli atbilstu iepirkumam un arī procesuāli viss būtu kārtībā. Paldies Valsts izglītības attīstības aģentūras projektu vadītājam Evijai Gravai un būvspeciālistam Mārcim Zikmanim. Ar šādu komandu strādāt bija ļoti viegli.”

1. kursa audzēkņi Reinis Batlers un Edvards Freilihs, topošie loģistikas darbinieki, trešā stāva virtuvē vāra tēju. Viņi dzīvo viesnīcā atzīst kā labu – silti, mājīgi, draudzīgi.

Nevar ne salīdzināt!

Rosība tehnikuma viesnīcā sākas ap trijiem pēcpusdienā, kad stundas beigušas. Satiktajiem jautājam, kāda te tagad dzīve.

● **Iveta Ivanova**, topošā loģistikas darbiniece no Lielvārdes, 1. kurss: – Pozitīvi, ka istabiņās nav vairāk kā četri cilvēki, manējā esam divas. Telpa nav liela, bet pietiekama – viss ir kompakti. Žēl, ka katrā telpā nav dušas. Ēst gatavošanai izmantoju arī trešā stāva virtuvi.

● **Marks Turks**, topošais tūrisma konsultants no Tukuma, 3. kurss: – Kopš es te dzīvoju, pa trijiem gadiem notikušas ļoti lielas pārmaiņas. Kad sāku mācīties pirmajā kursā, istabas biedrs bija no ceturta kursa. Logiem bija tik lielas šķirbas, ka, ja stiprāk uzsisu, logs izkristu. Istabas biedrs stāstīja, ka šķirbās pūtuši celtniecības putas, lai vējš nenāk iekšā, bet tāpat bijis auksti. Pirmajā kursā decembrī bija praktiskās nodarbības, un šeit bija auksti. Radiatoros siltums bija, bet vējš staigāja, un šķita, ka istabā grādi ir minūsā... Ieslēdzām sildītājus. Bet tagad, atbraucot uz skolu septembrī, viss pilnībā sataisīts – patīkams pārsteigums! Ļoti silti. Es joprojām dzīvoju tajā pašā istabiņā, un nevar ne salīdzināt, kā bija tad un kā ir tagad. Arī ārpusē ļoti skaista.

● **Matīss Beike**, mēbeļu dizaina speciālists no Ventpils novada, 4. kurss: – Pamanāms, ka tagad bieži ieslēdzas signalizācija. Nedrīkst pelmeņus piededzināt! Ir vēdināšanas sistēma – tādas kastītes pie logiem, kas ievēl vēju iekšā. Uzlabojumi ir jūtami.

Pieredzi gūst starptautiskos projektos

Nordplus Iepazīt Baltijas valstu kultūras mantojumu

Programmas *Nordplus Junior* projektā *Once Upon a Time* (NPJR-2019/10226) iesaistītas trīs skolas no Baltijas valstīm: Veru profesionālās izglītības centrs Igaunijā, Klaipēdas Ernesta Galvanauška arodmaģistrātes centrs Lietuvā un Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums. Mērķis ir iepazīt šo valstu kultūras mantojumu un jauniešiem ļaut veidot starptautiskas attiecības.

LIETUVĀ

No 21. līdz 26. novembrim tehnikuma audzēkņi Dāvis Šimiens, Kristers Juris Pūkainis, Pēteris Gravāns, Katrīna Baranova, Justīne Jaunzeme un Iluta Rožkova kopā ar skolotāju Daigu Latereri devās uz Klaipēdas E.Galvanauška arodmaģistrātes centru. (*Nordplus Junior* projekts *Once Upon a Time*, NPJR-2019/10226).

IGAUNIJĀ

Pavisam nesen no Igaunijas atgriezušies Anhelina Tiščenko, Danilo Slipskis, Bohuslavs Tiščenko, un viņi labprāt padalās

iespaidos. Tur viņi viesojās no 5. līdz 9. decembrim *Nordplus Junior* projektā *Once Upon a Time*, (NPJR-2019/10226).

Audzēkņu dzimtajā Ukrainā ir karš, tāpēc viņi dzīvo un mācās Latvijā. Kopa ar skolotāju Elitu Tisjaku, ukraiņieti Jūliju Hrinki un latvietēm Vanesu Pļavarāju un Kristīni Vanesu Heidingeru viņi viesojušies Veru profesionālās izglītības centrā, kur parādīti mācību kabineti, darbnīcas. Bohuslavam interesantas likušās atslēdznieku darbnīcas. Anhelina saka: „Redzējām arī daudz muzeju, un visi bija interesanti.” Pabūts vēstures muzejos, iepazītas senas tradīcijas. Jaunieši stāsta: „Izgatavojām katrs sev talismanu – divus kociņus sakrusto, krustiņu nostiprina un apkārt tin dziju. Tas pasargājot.” Muzejos redzētas ekspozīcijas, kā cilvēki dzīvojuši viduslaikos. Lietojot speciālas brilles, aplūkota arī virtuālā realitāte. Tad gan labāk vajadzējās apsēsties, uzskata Anhelina, bet Bohuslavs iebilst, ka ekstrēmākas izjūtas ir tad, ja stāv kājās. Satikuši grupu no

Kuldīdznieku grupa Igaunijā. 1. rindā Vanesa Pļavarāja, skolotāja Elita Tisjaka, 2. rindā Danilo Slipskis, Anhelina Tiščenko, Kristīne Vanesa Heidingere, Jūlija Hrinke un Bohuslavs Tiščenko.

Lietuvas – sešus audzēkņus un divas skolotājas. Lietuvieši gan saslīmuši, jo, kā stāsta Anhelina, pārāk plāni saģērbušies – Igaunijā sniegs bijis pāri ceļiem.

Anhelina un Bohuslavs ir brālis un māsa. Viņu ģimene Kuldīgā dzīvo kopš jūnija. Anhelina tehnikumā mācās mēbeļu dizaina grupā un vienlaikus Ukrainā attālināti beigs

trešo kursu šuvējas un frizieres specialitātē. Viņa brīvajā laikā mācās latviešu valodu un grib apgūt arī angļu. Meitene ir apņēmības pilna: „Laiks ir – vajag tik mācīties!” Boguslavs apgūst konditora iemaņas, un viņš brīvajā laikā apmeklē sporta zāli un baseinu. Danilo tehnikumā apgūst pavāra profesiju.

Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikuma audzēkņi bijuši vairākās Eiropas valstīs, lai tur mācītos, izpildītu prakses uzdevumus, gūtu jaunas zināšanas, iespārdus un draugus. Pieredzes braucienos devušies arī pasniedzēji.

Līdzfinansē
Eiropas Savienības
Erasmus+ programma

PRAKSE ĪRIJAS VIESMĪLĪBAS UZŅĒMUMOS

20. novembrī programmas *Erasmus plus* projektā *Šodienas pieredze nākotnes panākumiem* (2021-1-LV01-KA121-VET-000008943) uz Limeriku Īrijā devās topošās viesu uzņemšanas speciālistes Žanda Bogdanova, Evita Šaberte un Agnese Baika. Meitenes četras nedēļas praktizējās viesmīlības uzņēmumos. Projekts pagarināts līdz nākamā gada 31. augustam. Plānotais praktiku skaits ir 40, un četriem skolotājiem paredzēta pieredzes apmaiņa.

KOMANDĒJUMS DĀNIJĀ

No 31. oktobra līdz 4. novembrim tehnikuma skolotājs Ēvalds Johansons *Erasmus plus* projektā *Pieredzes apmaiņa un sadarbība inovācijām* (2021-1-LV01-KA122-ADU-000018100), devies uz Nikēbingu Dānijā, kur partneru skolā piedalījies darba ēnošanā, gūstot jaunas zināšanas un prasmes elektroriteņu remonta mehāniķu apmācībā.

Vairot mieru un saticību

„Uz jautājumu par galveno notikumu dzīvē atbildes būtu dažādas: vieniem tā bijusi diena, kad beidzies karš, citiem – cilvēka uzlidošana kosmosā, vēl kādiem dziļi personisks notikums. Kristieši teiktu, ka tā ir Jēzus piedzimšana. Visas lūgšanas, dziesmas un pateicības šajās dienās dievnamos skan par godu Pestītāja nākšanai pasaulē,” saka katoļu priesteris Vjačeslavs Bogdanovs.

Pēc pandēmijas ierobežojumiem svinēt Ziemassvētkus varēja brīvi, un Kuldīgas novada dievnamos pulcējās vairāk cilvēku nekā pēdējos divos gados – daļa ticīgo uz savu baznīcu nāk tikai lielajos svētkos. Sv. Annas baznīcā svētki sākās ar dievkalpojumu sešos vakarā, kur pulcējās daudz ļaužu, lai kopā lūgtos un sajustu miera un prieka svētvakara brīdi. Mācītājs Mārtiņš Burke-Burkevics atgādināja lūgties par tiem, kas cieš kara šausmas un grūtības, kas priecājas par mazu gaismīņu. „Novērtēsim, ka mums apkārt ir ģimene, vairosim mieru un saticību mīlestībā!”

Sv. Trīsvienības Romas katoļu baznīcā Kristus dzimšanas lielo svētku rīta mise bija saules gaismas un prieka piepildīta. Priesteris V. Bogdanovs iedvesmoja katru klātesošo apjaust, cik nozīmīgi ir noticēt Jēzum Kristum kā patiesam Dievam un vienlaikus reālam cilvēkam. Viņš arī ienāca grēka un smaguma pilnā pasaulē kā pavisam nevarīgs – parādot mums, ka uz savas miesas izjūt visas ciešanas tāpat kā jebkurš cilvēks. „Dievnamos tagad uz

Katoļu baznīcā draudzes bērni pie stilizētās Betlēmītes pēc dievkalpojuma priecīgi saņēma no priestera Vjačeslava Bogdanova dominikāņu māsu sarūpētās dāvaniņas. Tāda patikama čalošanās un rosme iepriecināja visus dievnamā.

svētkiem izveidotas krāšņas silītes, bet Kristus jau nenāca pasaulē tādās apstākļos – Dieva bērns silīte bija kūti, netīros salmos. Viņš nāca uz zemes starot. Kris-

tus mūžīgi ir Gaisma, kura tuvumā sirds piepildās priekā,” atgādināja priesteris.

Dainas Tāfelbergas teksts un foto

Pabalstu saņem vairāk, trūcīgo skaits mazinās

„Mājokļa pabalstu saņēmēju skaits pieaug. To izskaidro energoresursu cenu kāpums, un tas atspoguļojas ikviena iedzīvotāja rēķinos,” saka Kuldīgas novada sociālā dienesta sociālās palīdzības nodaļas vadītāja Madara Brūkle.

Speciāliste skaidro, ka ikmēneša izdevumiem par mājokli palielinoties, aug arī mājokļa pabalsts. To aprēķina kā starpību starp garantētā minimālā ienākuma summu mājāsaiņniecībai un faktiskajiem izdevumiem (nepārsniedzot mājokļa izdevumu limitu, ko nosaka Ministru kabineta noteikumi) un mājāsaiņniecības kopējiem ienākumiem, līdz ar to vienotas pabalsta summas nav. Tas katrai ģimenei ir savs. Mājokļa pabalsta aprēķinā ietilpst ikviens mājokļa maksājums: par elektrību, apsaimniekošanu, ūri, centrālo apkuri,

NO SEPTEMBRA LĪDZ 20. DECEMBRIM

	Mājokļa pabalstam izlietots (eiro)	Mājokļa pabalsta saņēmēji	Trūcīgas personas	Maznodrošinātas personas
Septembrī	31 753	468	844	413
Oktobrī	37 556	589	857	450
Novembrī	44 282	616	870	475
Decembrī	54 628	757	805	489

cieto kurināmo utt.

Decembrī trūcīgu personu skaits novadā samazinājies, jo augustā indeksētas pensijas un septembrī tās izmaksātas par diviem mēnešiem. Tas ietekmē trīs iepriekšējo mēnešu ienākumu izvērtējumu,

lai statusu noteiktu decembrī. Rezultātā decembrī daļa trūcīgo statusa pieprasītāju atbilst maznodrošināto statusam, bet daļa maznodrošinātā statusa prasītāju sociālajai palīdzībai vairs nekvalificējas.

Inta Jansone

Vērsīsies pie profesionāļiem

Aicinājumam iesniegt idejas, ko iedzīvotāji gribētu redzēt vai piedzīvot topošajā pārgājienu maršrutā *Kalpaka ceļš*, neviens nav atsaucies, taču projekta darba grupa turpina iesākt.

„Pārgājienu maršruts *Kalpaka ceļš* taps, tikai acīmredzot mēs meklēsim profesionāļus, speciālistus, kas spēs piedāvāt savu redzējumu. Ar iedzīvotāju aptauju cerē-

jām, ka tiem, kas šo taku nākotnē varētu izmantot, būs lielāka interese iesaistīties,” skaidro Kuldīgas attīstības aģentūras projektu vadītāja Ance Reķe.

Jau informējām, ka Kuldīgas novada pašvaldība sadarbībā ar Jaunsardzes centru, Aizsardzības ministriju, akciju sabiedrību *Latvijas valsts meži* un Romas katoļu baznīcu ir sākusi pārgājiena

maršruta *Kalpaka ceļš* izveidi. Iecerēts, ka tas vestu no Rudbāržu muižas uz Lēnu baznīcu.

O.Kalpaka taka plānota kā praktisks un interaktīvs vēstures izziņas avots gan jaunsargiem un O.Kalpaka profesionālās vidusskolas kadetiem, gan visiem vēstures entuziastiem un Latvijas patriotiem.

Līga Gabrāne

Ar dziesmām, raušiem un medu

Kuldīgas neredzīgo biedrība Ziemassvētku pasākumā satikās baptistu draudzes namā. Koncertēja Uldis Kleinbergs, Baiba Jūrmale, Laine Balode un Līga Saulgrīze.

Jubilāri tika apsveikti ar 40. psalma 6. pantu un skaistu dziesmu, visiem biedriem

dāvāts medus. Tiem, kuri ierasties nevarēja, dāvanas nogādātas vēlāk. Biedrības vadītāja Kristīne Dzintare aicināja priecāties par dāvanām, bet augstāk par visu novērtēt kopā būšanu, atbalstu un Dieva mīlestību. „Bijām diezgan maz, bet prieku tas nemazināja. Īpašs paldies draudzes

priekšniekam Uldim Kleinbergam par garīgo stiprinājumu un Lienei Vanagai par raušiem un kanēļmaizītēm.” Bija ieradusies arī Liepājas neredzīgo biedrības pārstāvji un Kuldīgas novada domes priekšsēde Inese Astaševska.

Kristīne Pabērza

NO KĀRTĪBAS SARGĀTĀJU IKDIENAS

Cīnās ar lāstekām, ved dzērājus uz mājām

Stāsta Kuldīgas novada pašvaldības policijas inspektors Juris Kūlis.

19. decembris. Pirmdienas sākas ar zvani, ka Liepājas ielā kādai ēkai nav notīrīts jumts, veidojas lāstekas, kas apdraud gājēju drošību. Saņemam vēl vairākas līdzīgas sūdzības par namiem šajā, arī Mucenieku un citās ielās. Skrundā pārbaudām pēc savas iniciatīvas, daži netīrīti jumti konstatēti. Izrunājamies ar īpašniekiem vai apsaimniekotājiem, un visi sola novērst draudīgo situāciju. Sodām trīs vīriešus, kas Pilsētas laukumā lieto alkoholu. Skola zvana, ka pie halles smēķē jaunieši, taču viņi izrādās pilngadīgi. Pie veikala Liepājas ielā vīrietis tik piedzēries, ka paiet nevar. Vedam un mājām un rakstām protokolu.

20. decembris. Rendā, tīrot ceļu no sniega, sabojāts žogs. Cietušajam par īpašuma sabojāšanu jāvērsas Valsts policijā (VP). Vedam uz mājām vīrieti, kurš atrodas Kables centrā ļoti lielā reibumā, rakstām protokolu. Pils ielā ar automašīnu sabojāta ceļa zīme, videonovērošanā atrodam vainīgo. Kopā ar Turlavas sociālo darbinieci dodamies uz Ķikuriem pie ģimenes, kas ilgstoši trokšņo un traucē kaimiņiem. Skrundā sabojāta ceļa zīme, video parādās vainīgais. Bīstamās lāstekas Dzirnāvu un Mucenieku ielā namu pārvaldnieki sola nodauzīt. Pārbaudām vairākas citas adreses pilsētā. Pelčos apciemojam kādu dzērāju, bet viņš atsakās gan no medicīniskās, gan sociālās palīdzības.

21. decembris. Pie Kuldīgas tehnikuma noticis kautiņš, cietušais tiek aizvests uz medicīnas iestādi, lietu izmeklē VP. No Kables ziņo, ka kādā dzīvoklis vīrietis bez saprašanas, kur atrodas. Izrādās Zilā krusta iemītnieks, vedam uz patversmi. Piltenes ielā mazs zēns met garāmgājējiem ar sniega pikām, runājam ar viņa vecākiem. Ēdolē iereibis vīrietis dzer pie veikala. Sods arī diviem vīriem, kas dzer Kuldīgā, Dzintara ielā. Skrundas centrā divi jaunieši ar alkohola pudeli rokās, viens no viņiem ir nepilngadīgs – vedam pie vecākiem, lai sāktu administratīvā pārkāpuma procesu.

22. decembris. Jelgavas ielā automašīna novietota tā, ka pagalmā nevar ne iebraukt, ne izbraukt. Reidā pasākumos Alsungā un Ēdolē, kā arī V.Plūdoņa Kuldīgas vidusskolas ballē, kur jauniešus pārbaudām ar alkometru, pārkāpumi netiek konstatēti.

23. decembris. Kuldīgas autoostā guļ vīrietis, kurš nokavējis autobusu. Aizvedam mājās. Priedainē strīds kādā ģimenē, palīdzam nokārtot attiecības. Pie *Klūdzīņas* patruļas mašīna uzņem iereibušu vīru bez pastāvīgas dzīvesvietas, vedam uz Zilo krustu.

24. decembris. Skrundas pagastā skraida nepieskatīti suņi, sameklējam saimniekus. Priedainē piekauts vīrietis, izsaucam neatliekamo medicīnisko palīdzību, lietu tālāk nododam VP.

25. decembris. Pēc mediķu brigādes lūguma vedam kādu personu uz mājām. Pēc kāda laika zvans ar tādu pašu lūgumu – palīdzam tikt mājās citam pacientam. Vēlāk zvana no Kuldīgas slimnīcas, ka tur atrodas sieviete no Saldus, kurai nav vajadzīga medicīniska palīdzība. Saldenieci aizvedam līdz novada robežai un nododam kaimiņu kolēģiem. Pie *Rimi* apļa pakritis piedzēries vīrietis, pēc mediķu pārbaudes vedam uz mājām.

Pierakstījusi **Daina Tāfelberga**

Pēc Lauku sētas un sapņa piepildījuma

„Šo sapni esmu piepildījis, tāpēc otrreiz tajā televīzijas šovā vairs nepiedalīšos, ja nu vienīgi nākamgad, desmitās jubilejas sezonā, tiks aicināti visi čempioni,” teic TV3 raidījuma *Lauku sēta* uzvarētājs, turlavnieks Modris Sermoliņš.

AR PIEKTO PIEGĀJIENU

Modris vēlēties piedalīties tāpēc, lai vispirms pārbaudītu prasmes un izturību. Bet svarīgi bijis arī uzvarēt, citādi neesot sacensību gara. Protams, prieks arī par balvu, lai gan 9800 eiro (pēc nodokļu nomaksas 7500 eiro) mūsdienās nav diži liela summa.

Turlavnieka uzmanību šovs piesaistījis jau pirmajās sezonās. Pieteicies pēc tam, kad uzvarējis meitene no kaimiņu pagasta – vilgālniece Ieva Vēra. Braucis uz atlases kārtām, tomēr nav uzņemts. Pāris gadu vēlāk, strādādams par ugunsdzēsēju glābēju Kuldīgas daļā, startējis vēlreiz un atkal nesekmīgi. Trešā neveiksmīgā reize bijusi pirms pieciem gadiem, pēc tam Modris aizbraucis uz Zviedriju pelnīt naudu celtniecībā. Pieteicies arī 2019. gadā, bet tad pats to atsaucis darba dēļ.

Šogad atlase notikusi attālināti. Pēc intervijas platformā Zoom kādu brīdi bijis klusums. Kad turlavnieks atbraucis mājās uz Jāņiem, saņēmis ziņu, ka ir uzņemts un atbilde jādod nekavējoties. Taču Modrim bijušas darba attiecības ar zviedru firmu. „Biju gatavs no labi apmaksātā darba iet prom, ja citādi nelaidīs,” viņš saka. „Tas taču mans sapnis – nokļūt šovā! Laist jau negribējis, tomēr atļāva ņemt brīvu un gaišā atpakaļ – laikam manu darbu novērtēja labi. Rokas man aug pareizajā vietā, un to parādīju arī *Lauku sētā*.”

TĀ STRĀDĀJIS VĒL NEBIJA

Modrim ir 33 gadi, ar draudzeni Simonu un meitiņu Sofiju viņi dzīvo dzīvoklī Turlavas centrā, taču viņš izaudzis laukos, vecāku mājās kopš bērnības iemācījies visus darbus, kas lauku sētā darāmi. „Skatoties šovu televīzijā, iepriekš likās – nu, kas tur ko neuztaisīt to vai šo! Esmu taču puisis no laukiem un visu protu. Tikai tur pārlicinājos, ka realitātē ir citādi. Televīzijā rādīja, ka kūti taisām veselu nedēļu, bet patiesībā tas bija jāizdara trīs dienās, no kurām puse laika veltīta fil-

Lauku sētā jāstrādā smagi, un Modris Sermoliņš centies kļūt par nedēļas čaklāko – trīs reizes tas arī izdevies.

Modra Sermoliņa ģimene pirms Ziemassvētkiem. Kopā ar draudzeni Simonu un meitiņu Sofiju.

mēšanai, kad pastrādāt īsti nevar. Jāatzīst, ka darbs bija smags – tā vēl nekad nebiju strādājis. Visu laiku centos kļūt par čaklāko, un trīs reizes tas izdevās. Man jau likās, ka tāds biju arī citās reizēs, bet tur savi spēles noteikumi. Tajā brīdī, kad jūti, ka tevi nenovērtē, dūša var noplakt – kāda jēga skriet un censties, ja izdomāts citādi? Bet nedrīkst atlaist, jo tad nokļūsi uz sliņķu sola. 12 dalībnieku vidū bija dažādi cilvēki, arī pilsētnieki, kas, iespējams, laukos tā īsti nemaz nav bijuši. Es jau intervijā centos pārliecināt, ka protu visu, un šajā sezonā tāds biju vienīgais.”

SPĒCĪGS, ZINOŠS UN TIEŠS

Šovā turlavnieks pieteikts tā, kā pats sevi raksturojis: spēcīgs, zinošs un vārdos tiešs, kas acīs pasaka visu, ko par kādu cilvēku vai notikumu domā, un savu viedokli strikti aizstāv. Filmēšanas laikā Modris sadraudzējies ar šova vadītāju Jāni Rāznu, kurš ekrānā daudziem šķitis bargs vīrs, bet ārpus kadra bijis draudzīgs un sirsnīgs, gandrīz vienīgais, kuram paprasīt padomu. Vēlāk Modris viņam jautājis, kāpēc šoreiz uzņemts, jo konkurence bijusi pat lielāka nekā tad, kad *izbrāķēts*. Jānis atbildējis, ka

lēmums pieņemts kopā ar abiem režisoriem. Ko īsti viņi domājuši, diez vai kādreiz pateiks, bet viens no iemesliem bijusi Modra atraktivitāte. Filmēts vasarā, bet dalībnieki par šovu nav drīkstējuši stāstīt, līdz novembrī televīzijā parādīts fināls. Tagad drīkst atklāt, ka spēles noteikumi dažbrīd bijuši netaisnīgi, jo jāspēlē pēc scenārija.

VĀJUMA MIRKLIS NEUZNĀCA

„Mans mērķis bija nebūt sliņķim, parādīt vecākiem, ko viņi man iemācījuši. Un nerādīt sava rakstura sliktu daļu, kāds esmu dzīvē. Esmu bijis arī kareivīgs un nepiekāpīgs – man jau draudzene teica, ka vajadzēšot mainīties. Bija ļoti grūti: varēja izspēlēt gājienu, ka pats tiek izbalsots, ja nevar izturēt, vai arī savu vietu atdot kādam izbalsotajam. Viens tā izdarīja, kad viņam sāka sāpēt mugura. Man ne mirkli neradās doma padoties. Biju sev noteicis: ja reiz esmu šeit atnācis, tad iešu prom ar godu. Varbūt to man iemācīja Saldus tehnikumā, kur mācījos par ugunsdzēsēju. Varbūt vēl agrāk ģimenē, bet varbūt tāds esmu jau piedzimis. Fiziskajam spēkam vai ātrumam nebija izšķirošas nozīmes, varēja arī nemācēt

tos lauku darbus, tikai prātu gan vajadzēja. Uzdevumi izveidoti tādi, lai var uzvarēt jebkurš: gan vīrietis, gan sieviete. Pēc scenārija jau bija iedomāts, kurš būs uzvarētājs, taču finālā visu noteica veiksmē, un to nevarēja regulēt.”

ATBALSTĪTĀJU DAUDZ

Modris teic, ka šova laikā atbalstu jutis no dzimtās Turlavas cilvēkiem (gan jau bijis arī kāds skaugis), tāpat no kādreizējiem darbabiedriem ugunsdzēsējiem. Vislielākā atbalstītāja ir paša ģimene, kurai tāpat nācies piedzīvot savu tiesu nervu slodzes. Mazā Sofija (nepilni četri gadi) gan tikai priecājusies: „Tētis televīzijā!”

Modris atzīst: „Tagad varu teikt, ka tādā šovā nevajag piedalīties emocionāli nestabiliem cilvēkiem ar sliktu veselību un vājiem nerviem. Ģimenes cilvēkiem arī nav vēlams. Es biju vienīgais ar stabili ģimeni. Pārējiem attiecības izjukušas vai nopietnas vispār nav bijušas. Veselu mēnesi esi prom no savējiem, nav nekādu sakaru, telefons atņemts. Jāatzīst, ka šī sezona bija viena no retajām, kad visi viens pret otru bija diezgan draudzīgi. Pēc scenārija paredzētas šādas tādas savvērstības, bet ne tādas trakas intrigas kā iepriekš.”

Šova vadītājs Jānis Rāzna televīzijā izskatījies visai bargs, bet ārpus kadra bijis sirsnīgs un Modrim kļuvis par labu draugu. Turlavnieks cer piedalīties viņa kulinārijas šovā *Gatavo ar Bārdu*.

ĢIMENE VISSVARĪGĀKĀ

Taujāts par ieguvumiem, *Lauku sētas* devītās sezonas čempions atzīst, ka no darbiem neko jaunu apguvis neesot, taču sapratis, cik svarīga viņam ir ģimene un ka tai jāpievērš lielāka uzmanība. To iemācījusi dzīve bez telefona. Piecus gadus dzīvojis ārzemēs, bet katru dienu ar ģimeni sazinājies. Pārvarēt saziņas trūkumu bijis ļoti grūti.

Tagad Modris nolēmis atgriezties mājās pavisam, jo dzīve ir finansiāli drošāka. Vēlētos strādāt par ugunsdzēsēju glābēju. Bet, ja netiks atpakaļ kādreizējā darbā, meklēs ko citu, tikai ne celtniecībā – ar pieciem gadiem Zviedrijā pieticis. „Nebija sliktas tas laiks – varēju labi nopelnīt, jo šeit ar ugunsdzēsēja algu tikai nonācu parādos. Bet tur man trūka māju sajūtas un ģimenes mīļuma. Citi aizbrauc ar ģimeni. Es arī varēju ņemt līdzī Simonu un Sofiju, bet ne visus savējos – brāli, māsu, savus un sieviņas vecākus. Tagad dzīve finansiāli sakārtota, varēšu dzīvot mājās.”

Šovā saņemtā nauda daļēji iztērēta – uzvarētājs salabojis zobus, varēšot smaidīt vairāk un skaistāk. Daļa palikusi ģimenes ceļojumam.

Ciemgaļu mežābeles stāsts turpinās

Konkursā Eiropas Gada koks Latvijā Turlavas pagasta Ciemgaļu mežābele ieguvusi trešo vietu.

Konkursu rīkoja Latvijas Mežu sertifikācijas padome un Latvijas Meža īpašnieku biedrība nolūkā iepazīt kokus ar aizraujošiem stāstiem, iespaidīgiem izmēriem un nozīmīgu vietu kultūrvēsturiskā mantojuma un dabas vērtību saglabāšanā.

No pirmajā kārtā iesūtītajiem stāstiem finālam izvirzīti desmit ievērojamākie, par tiem ikviens varēja balsot vietnē [\[pasgadakoks.lv\]\(http://www.pasgadakoks.lv\). Visvairāk balsu saņēmis Sējas ozols, tāpēc noslēgums bija Saulkrastu novadā. Otrajā vietā – Glikas ozoli Alūksnē.](http://www.eiro-</p>
</div>
<div data-bbox=)

Kā skaidro Turlavas bibliotēkas vadītāja, Ciemgaļu mežābeles un kultūrvēsturiskā mantojuma uzturētāja Sandra Brantevica, vietu sadale nenosaka koka diženumu, jo tā atkarīga no iedzīvotāju aktivitātes. Ciemgaļu brīnums joprojām ir vecākā Latvijā zināmā mežābele – tai ir vairāk nekā 333 gadi (parasti ābeles dzīvo vien simtu). Deviņmetrīgais žuburs ir nolūzis un guļ

zemē, balstīdamies uz atlūzušā zara gala, bet tas iesakņojies, zied un ražo. Pēc dabas pētnieka Gunta Eniņa domām, šī apstākļa dēļ Ciemgaļu mežābele jāieskaita brīnumkoku jeb savdabīgo koku grupā.

Pie senās Ciemgaļu klēts drupām 1986. gada vasarā dižkoku atklāja sīkspārņu pētniece Ināra Buša (Rūce). Profesors Volde-mārs Langenfelds apstiprināja, ka tā ir mežābele (*Malus sylvestris*). 2016. gada 26. maijā apkārtmērs bija 3,67 m. Vainags skaistumu zaudējis, zari aplūzuši, toties

atlūzušā zara atvases ir varenas.

Maijā pagasta iedzīvotāji jau sesto reizi rīkoja dižkoka godināšanu *Ciemgaļu mežābeles performance*, turpinot šo brīnumu popularizēt un arī iemūžināt daiļdarbos.

Arī konkursa mērķis ir mudināt cilvēkus iesaistīties vides un kultūras mantojuma izziņāšanā, daloties ar aizraujošiem stāstiem par kokiem, kas ir daļa no mūsu dzīves, ainavas un vēstures.

Sandras Brantevicas arhīva foto

Ciemgaļu mežābeles mantojuma uzturētāja, Turlavas bibliotēkas vadītāja Sandra Brantevica ar Saulkrastu novada domes priekšsēdi Normundu Lici konkursa *Eiropas gada koks Latvijā* noslēgumā.

Būvniecība – neparedzama, grūtību pilna

Kurzemnieka rakstu sērijas Izpēti, izgaismo, risini! uzmanības centrā šoreiz būvniecība – kādas problēmas rodas pasūtītājam un darbu izpildītājiem, strādājot celtniecības objektos Kuldīgas vecpilsētā.

RUNĀ PAŠVALDĪBA

Situācija atklājas citādāka

„Kuldīgā būvniecība ir ļoti aktīva. Pēdējo gadu laikā esam realizējuši daudzas ieceres,” skaidro Kuldīgas attīstības aģentūras vecākā projektu vadītāja Ance Reķe. Aģentūras pārzinā ir pašvaldības objektu lielākā daļa, taču arī pagasta pārvaldes un citas iestādes īsteno mazākas vai lielākas ieceres. Vidēji gadā norit ap 100 būvniecības procesu, ieskaitot projektēšanu. Aģentūras vadītāja Dace Šēle norāda, ka jebkura atjaunojamā ēka vai iela ir izaicinājums, jo projektēšanas laikā, īpaši apdzīvotos namos, visas konstrukcijas netiek atsegtas, līdz ar to nav zināms, kādā stāvoklī tās ir. Pārsvārā atsegtas vien atsevišķas vietas. Visu sarežģītās, ka, darbu sākot, ēkā atklājas citāda situācija, nekā paredzēts projektējot. Visbiežāk mājas ir sliktākas, nekā apskatē konstatēts. Kuldīgas vecpilsēta ir unikāla, tādēļ tās saglabāšanai noteiktas striktas prasības. Jāizmanto vēsturiskie materiāli, bet, ja ir jaunie uzslāņojumi, tiem jābūt nolāsāmiem. „Darbu plānojat, nav iespējams paredzēt visu. Tas ir pats sarežģītākais un vienmēr atsaucas uz papildu darbiem, izmaksām un termiņu,” paskaidro D.Šēle.

GALVENAIS KRITĒRIJS – ZEMĀKĀ CENA

Pašvaldības iepirkumi ir atklāti – pieteikties var jebkurš uzņēmējs. Galvenais, pēc kā tiek izvēlēts uzvarētājs, ir zemākā cena. A.Reķe stāsta: „Nolikumā iekļaujam visas prasības, piemēram, būvniecībai vai projektēšanai prasām konkrētus speciālistus ar atbilstošiem sertifikātiem. Iepirkumu komisija izvērtē: ja lētākais pretendents atbilst, ar to tiek slēgti līgumi.” Ir iespēja komisijas lēmumu pārsūdzēt, bet divus gadus tas nav darīts. Pēdējais gadījums bijis pirms vairākiem gadiem, kad tāpēc iekavējusies Jelgavas un citu ielu pārbūve. D.Šēle atgādina, ka tur pašvaldība ļoti ilgi nevarēja būvdarbus sākt: „Kamēr pārsūdzība nebeidzās, tika liegts līgumu slēgt. Bija iesaistīts fondu finansējums, un bija risks, vai vispār paspēsim. Bet viss izdevās.”

A.Reķe norāda, ka bijuši gadījumi, kad līgums jau noslēgts un jāsāk strādāt, bet būvnieki kādu apstākļu dēļ darbu nevar sākt. Reizēm darbs tiek sākts, bet uzņēmums termiņā neiekļaujas un līgumā paredzēto neizpilda. Vadoties pēc tā, tiek izvērtēts, vai uzņēmums izpilda saistības. „Ja ne, notiek sarunas: pašvaldība raksta vēstules, lūdz skaidrot, kāpēc darbs nenotiek, jo iesaistīts finansējums arī no ārpusēm un arī mēs esam uzņēmusies saistības.

Citreiz līgumu laužam, tomēr process ir ļoti smagnējs,” stāsta A.Reķe. Ja pretendenti iesniedz piedāvājumus ar pārāk augstām cenām vai netiek iesniegti neviens, iepirkums beidzas bez rezultāta. Tā notiek ik pa laikam. „Mūsu darbā ir daudz neparedzamā. Nekad nevaram paredzēt iepirkuma ilgumu, jo pretendenti var uzdot jautājumus, kuru dēļ procedūra var tikt pagarināta. Reizēm iepirkums jāpārtrauc,” norāda A.Reķe. Iepirkumu komisijai uzdotie jautājumi un atbildes ir publiski pieejamas visiem pretendentiem.

IZMAKSU PIEAUGUMU REGULĒ LIKUMS

Reizēm celtniecības laikā tiek secināts, ka izmaksas būs lielākas, nekā paredzēts. Par papildu darbiem top papildu tāmes, kas tiek izskatītas un saskaņotas. Šādos gadījumos notiek grozījumi būvniecības dokumentācijā. Tāmes un darba apjomu izskata gan autors, gan būvuzraugs, tomēr izmaksu pieaugums ir ierobežots, un to regulē likums. A.Reķe norāda, ka vienmēr jāizvērtē, vai papildu darbus pašvaldība var atļauties, bet ir situācijas, kad tie ir obligāti, piemēram, būtiski ietekmēta būves nestspēja vai nozīmīgas konstrukcijas. „Ja ēku tas neietekmē negatīvi, reizēm izvēlamies palikt pie tā, lai kopējās izmaksas nepalielinātu.” Dažreiz novērojama pretēja situācija. „Var gadīties, ka grīda ir labāka, nekā paredzēts, un, to atseždot, saprotam: varam atjaunot, līdz ar to – ietaupīt,” paskaidro D.Šēle. Atklājot, kas ir apakšā, sākotnējais risinājums var mainīties. Būvniecība nav paredzama.

DACE ŠĒLE:
„Darbu plānojat, nav iespējams paredzēt visu. Tas ir pats sarežģītākais un vienmēr atsaucas uz papildu darbiem, izmaksām un termiņu.”

JĀROD KOMPROMISI

Pašvaldības iepirkumos startē gan vietējie, gan celtniecības uzņēmumi no citām pilsētām. Divi gadi bijuši īpaši sarežģīti. Kovidlaikā un Krievijas karš Ukrainā radījuši apstākļus, kuros jāiemācās ar būvniekiem rast kompromisu ļoti saspringtos brīžos. A.Reķe: „Būvuzņēmējs iepirkumā iesniedzis tirgus cenu, bet pēc 24. februāra kāpums bija ievērojams, un tas vairs nespeja darbu paveikt par līgumā fiksēto. Krīzes apstākļos mums tomēr izdevās visu iesāktu sekmīgi turpināt. Neatkarīgi no tā, cik sarežģīts un reizēm smagnējs bijis process, lielāko gandarījumu aizvien sagādā jebkura realizētā iecere – uzbūvētā iela, pārbūvētā ēka vai ierīkots bērnu rotaļu laukums, kā arī viss cits, ko nododam mūsu pilsētas iedzīvotājiem un viesiem.”

darbu paveikt par līgumā fiksēto. Krīzes apstākļos mums tomēr izdevās visu iesāktu sekmīgi turpināt. Neatkarīgi no tā, cik sarežģīts un reizēm smagnējs bijis process, lielāko gandarījumu aizvien sagādā jebkura realizētā iecere – uzbūvētā iela, pārbūvētā ēka vai ierīkots bērnu rotaļu laukums, kā arī viss cits, ko nododam mūsu pilsētas iedzīvotājiem un viesiem.”

Izmaksas palielinājās

Šogad oktobrī, salīdzinot ar pārno gadu:

- būvniecībā Latvijā par **19,6%**;
- būvmateriālu cena par **24,7%**;
- mašīnu un mehānismu uzturēšanas un ekspluatācijas izmaksas par **18,4%**;
- strādnieku darba samaksa par **10,4%**.

Oktobrī, salīdzinot ar septembri:

- būvniecībā par 0,9%;
- būvmateriālu cena par 1%;
- mašīnu un mehānismu uzturēšanas un ekspluatācijas izmaksas par 1%;
- strādnieku darba samaksa par 0,4%.

Oktobrī būvniecības vidējās izmaksas visvairāk ietekmēja cenu pieaugums:

- smiltīm,
- preču betonam,
- dolomīta šķembām,
- sausajam javas maisījumiem.

/Centrālās statistikas pārvaldes dati no www.stat.gov.lv/

RUNĀ UZŅĒMĒJI

Neskaidrība bremzē attīstību

„Strādāt vecpilsētā ir par 50 procentiem grūtāk nekā uzcelt jaunu ēku,” uzskata *Būvfirmas „Inbuv”* valdes loceklis Toms Trubins. Vietējais uzņēmums piedāvā plašu pakalpojumu klāstu – pazemes tīklu izbūvi, kapitālo celtniecību, restaurāciju un ceļu būvi. Tam ir sava galdniecība un tehniskais parks. Uzņēmumā strādā 30–40 cilvēku. Skaits ir mainīgs, jo darbs sezonāls. Ja vajag, reizēm tiek iesaistīts apakšuzņēmums, kas paveic to, ko paši nevar.

Būvfirmas „Inbuv” valdes loceklis Toms Trubins: „Tirgus ir tirgus. Vai nu strādā, vai ej mājās!”

GRŪTĪBAS – MATERIĀLU CENU MAIŅA

T.Trubins norāda, ka pēdējie trīs gadi nozarē nav pats vieglākais laiks, bet jāstrādā tādā situācijā, kāda ir. Citiem ejot vēl grūtāk. Vislielākos sarežģījumus rada dažādu materiālu cenu maiņa, kas pēdējā laikā nav prognozējama. „Mans rīts sākas ar to, ka konstatēju, kādas ir izmaksas. Esmu parakstījis līgumu par zināmu summu, par ko ēka jāuzbūvē, bet izrādās, ka par to cenu īsti vairs nesanāk.” Ja pieaugums ir pamatots, jautājumu risina kopā ar pasūtītāju, tomēr neskaidrība uzņēmuma attīstību bremzē. „Daļa cenu cēlušās energoresursu dēļ, daļa paaugstināta tāpat vien. Bet nu tirgus ir tirgus: vai nu strādā, vai

ej mājās!”

Krievijas sāktais karš Ukrainā ietekmējis būvmateriālu pieejamību, kavējies piegādi, cēlis cenu. Uzņēmējs atceras: sākotnēji metāli nebija iespējams dabūt. „Mēs gan to neizjutām, jo gadu gaitā draudzīgas attiecības izveidojušas ar dažādiem uzņēmumiem un piegādātājiem. Tas vairāk atgādinajam padomju laikus, kad vajadzīgs draugs sagādnieks

Strādāt vecpilsētā nav joka lieta

„Nekāda raķešu tehnoloģija jau tā nav, bet ir knifīni, kuriem jāiziet cauri un ar ko jārekinās,” darbu vecpilsētā raksturo *AB būvniecības* valdes loceklis Jānis Āboliņš. Uzņēmums nodarbojas ar celtniecību, restaurāciju un remontu, būvē inženiertīklus, labiekārto vidi, darbojas būvuzraudzībā. Pagājušogad Kuldīgā ierīkoti rotaļu laukumi, nesen pabeigta labiekārtošana 1905. gada parkā pie tēlnieces Līviņas Rezevskas strūk-lakas *Meitene ar ūdens krūzi*. Atjaunota ēkas fasāde Baznīcas ielā 9. Šogad tiek atjaunota fasāde namam Kaļķu ielā 3. Uzņēmumā strādā 36 darbinieki. Ziemā skaits samazinās, jo celtniecība ir sezonāla. J.Āboliņš skaidro, ka *AB būvniecība* sadarbojas tikai ar valsts un pašvaldības iestādēm: „Tie daži privātie ir senu sadarbības partneru objekti. Privātais sektors ir īpatnējs, tur nāk ārā visādi brīnumi – cilvēki grib krāpties un nemaksāt nodokļus.”

AIZBRAUC UZ ZVIEDRIJU

Viena no problēmām, kas nozarē bijusi vienmēr, esot katastrofāls naudas trūkums. Uzņēmējs norāda: tā dēļ rodas arī citas bēdas – kvalitāte, laika trūkums. „Lielākais spēlētājs ir valsts. Pasūtītāji ir vietējie cilvēki, kādus tā spēj noalgot. Citreiz viņi ir zinoši,

citreiz ne. Bet kļūdīties jau ir raksturīgi visiem. Var gadīties, ka noslēdz līgumu uz diviem mēnešiem, kaut skaidri zina – tas prasīs vismaz pusgadu.” 50 km no Kuldīgas atrodas Ventspils, no kurienes divreiz dienā iet prāmis uz Nīmes-hamnu. „Mūsu cilvēki brauc uz darbu Zviedrijā, un tas ir labi atalgoti. Ja nemaksā te, viņi strādā tur. Valsts un pasūtītājs jau var teikt, ka maksā ļoti daudz. Bet tai pašā Zviedrijā gan piens, gan siers ir lētāks. Dzīvošana tur nav tik dārga, un par darbu maksā vairāk. Divreiz gadā uz to krastu brauc. Tad uz prāmja satieku gan bijušos, gan potenciālos darbiniekus. Daudzi aizbraukuši ar visām ģimenēm – dzīvo tajā pusē, bet uz Latviju brauc kā uz samarcību.”

GRIBĒTOS MAKSĀT VAIRĀK

Arī speciālistu un citu darbinieku trūkums nozarē esot katastrofāls. J.Āboliņš skaidro, ka arī konkurences nav, jo nav jauno inženieru. Darbojas tie, kuri šo profesiju izvēlējušies mērķtiecīgi. „Darbs jau nav nekāda medusmaize. Ja vēl viņus kāds piekrāpj vai solīto nesamaksā, cilvēki nopērk prāmja biļeti un aizbrauc.” Bet tas neesot stāsts par Kuldīgu. Šeit vidēja

Rīgā, lai materiālus dabūtu. Pēc kara sākšanās it kā nebija vispār, bet tagad galvenā ir cena.” Sadārdzinājums metālam esot pamaatīgs – no 600 līdz 1600 un pat 2000 eiro. Novēroti arī loģistikas traucējumi, bet visvairāk piegādā kavējusies pandēmijas laikā.

ATROD VIDUSCEĻU

Ar pasūtītājiem lielākoties izdodas par cenas maiņu vienoties, atrodot vidusceļu, kas pieņemams abām pusēm. Sadarbība ar pašvaldību bijusi laba. Kā apakšuzņēmēja *Būvfirma „Inbuv”* strādājusī vairākās Kuldīgas vecpilsētas ēkās – vecajā rātsnamā, mūzikas skolā, restaurācijas centrā, Stafenhāgena namā un mākslas namā –, piedalījies peldbaseina celtniecībā.

Pašlaik Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikumam uzņēmums ceļ ēku (pārbūvē veco slimnīcu), kurā atradīsies tehnoloģiju centrs. „Sarežģītākais drīz būs garām. Plānojam uzreiz pēc Jaungada sākt montēt jumtu. Kad ēka būs zem jumta, varēs teikt, ka viss kārtībā. Tāds objekts mums vēl nav bijis – sarežģīts, bet labs. Pagrābos dziļākā vieta bija sešus metrus dziļa. Kā jau vecā ēkā ir daudz neparedzamu lietu, bet drīz tās beigsies.”

alga celtniekam ir no 800 līdz 1500 eiro pirms nodokļu nomaksas. „Gribētos jau maksāt vairāk, bet man tas objekts jānopērk atklātā tenderī. Valsts ir pateikusi, ka pakalpojumu pirks par zemāko cenu. Ja gribēšu izmaksāt foršas algas, jāuzliek lielāka cena. Ja to izdarīšu, neuzvarēšu. Materiāli un degviela ir dārgi. Arī nodokļi valstij jāmaksā.”

NEKĻŪDĀS TIE, KURI NEDARA

Ar bijušo un tagadējo Kuldīgas vadību uzņēmējam sadarbība esot ļoti laba. Lai gan bijuši apbūvēji pārmetumi, jautājumi vienmēr pārrunāti, un esot spējuši vienoties. „Nekļūdās tikai tie, kuri neko nedara. Turklāt kļūdās jau abas puses, tāpēc jārunā.” Daudzās pašvaldībās – gan Kuldīgā, gan citur – J.Āboliņš sadarbojas ar atsaucīgiem un zinīšiem speciālistiem. Uzņēmums uzrenējis vienu brigādi ar speciālistiem, kas strādā vecpilsētas ēkās. Visu laiku notiek saziņa gan ar pasūtītāju, gan būvvaldi. Darbs vecpilsētā esot grūts. „Katrs mēs krāsas redzam citādāk. Viens speciālists atnācis fasādā apskatīt 11.00, cits – trijos dienā. Saule spīdējusi no dažādām pusēm, tāpēc katrs redzējis ko citu. Tagad cenšamies sarunāt, lai visi atnāk vienā laikā. Tad var uztaisīt prāta

Daiga Bitīniece, Kristīne Pabērza, Kristīnes Pabērzas foto

DARBAROKU TRŪKUMS

Restaurējot vecpilsētas namus, lielākos sarežģījumus rada ierobežotā mobilitāte. „Būvēt plāvā vai jaunā rajonā ir vienkāršāk un ātrāk. Vecpilsētā materiālu piegāde jāplāno tā, ka iznāk strādāt arī naktī.” Pilsētas vēsturiskajai zonai jāpielāgojas, ievērojot projekta nosacījumus, kas saskaņoti ar pašvaldību.

T.Trubins norāda, ka ir citādi, ja to dara pirmo reizi. Bet šī uzņēmuma darbinieki vecpilsētas noteikumus zina, tāpēc strādāt ir vieglāk. Speciālistus, kas varētu dažādus darbus labi paveikt vecpilsētā, nav viegli atrast. Tas ietekmē arī tempu. Kuldīgā meistari ir labi, bet darba daudz, un jūtams strādnieku trūkums. „Darbaspēks ir viena no problēmām. Kopš 90. gadiem kapitālā celtniecība mūsu pusē uz brīdi bija apstājusies – vairāk tika remontētas telpas. Šis segments vairāk vai mazāk ir noseigts, bet mūrēt, apmest, betonēt – tā ir problēma. Novada skolās celtniecības novirziena nav. Mums ir vecie meistari, kas celtniecībā strādājuši jau gadiem un daudz iemācījušies. Tie arī kaut ko parāda jaunajiem. Ja vajag, iesaistām vēl kādu speciālistu.”

SIA AB būvniecība valdes loceklis Jānis Āboliņš: „Sāc strādāt vecpilsētas mājā, un ārā nāk tādi brīnumi, ka esi spiests vērt vaļā maciņu un tērēt.”

vētru, kurā domes pārstāvji var diskutēt un mēs varam pastāstīt savus argumentus, kāpēc esam izvēlējušies darīt tā. Vecpilsētā bez domes cilvēkiem neko nedarām.” Pārbūvē un restaurācijā uzņēmums saskaras ar nezināmo. „Sāc strādāt, un ārā nāk tādi brīnumi, ka esi spiests vērt vaļā maciņu un tērēt! Nevienam nezina, kas stāv zem grīdas vai aiz sienas. Atrokot pamatus, ir atklājies, ka to nemaz nav. Ir četri akmeņi, uz kuriem māja

Mediju atbalsta fonda ieguldījums no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par materiāla saturu atbild laikraksts Kurzemnieks.

JĀPLĀNO TĀLU

Dalību publiskajos iepirkumos T.Trubins salīdzina ar sacensībām. Lai uzņēmumam nodrošinātu nepārtrauktu darbību un vēl attīstību, tādiem objektiem, kuros vajag daudz cilvēku, iepirkums būtu jāriko gadu iepriekš. „Uzņēmējam jāzina, ko viņš darīs vairākus gadus uz priekšu. Tad var veidot kolektīvu un pieņemt atbilstošus cilvēkus. Tagad nav zināms, vai būs jāsmērē siena ar biežpiena krāsu vai jārok desmit metrus dziļa bedre.”

Toms Trubins: „Vecpilsētā visa materiālu piegāde jāplāno tā, ka iznāk strādāt arī naktī.”

Atrast darbiniekus ir sarežģīti. Ja kādā brīdī objektu ir vairāk un darāmā daudzums palielinās, roku trūkst: „Vienmēr varētu vairāk, bet mēs jau esam pieraduši un kaut kā to risinām.” Runājot par celtnieku atalgojumu, T.Trubinu neapmierina tas, ka valsts tiem noteikusi stundas likmi, nevis samaksu par padarīto. „Neviena māja nav uzbūvēta laikā tāpēc, ka jāmaksā par stundām. Iznāk tā: jo ilgāk būvē, jo labāk. Bet tas nav pareizi.”

balstīta. Tad vai nu izdodas ar pasūtītāju vienoties par papildu finansējumu, vai ne. Manā dzīvē bijusi pieredze, kad esmu arī pateicis, ka tā nebūvēšu. Kuldīgā toreiz bija objekts ar kļūdainiem projekta risinājumiem. Pateicu: „Vai nu projektu pārstrādājat, vai arī nebūvēšu!” Autors bija ar vārdu, bet es – jauns čalītis. Bija jāiziet man.”

IETEKMĒ KARŠ UKRAINĀ

Sākoties karam Ukrainā, pret Krieviju ieviestas sankcijas, un vairs nebija pieejams lētais tērauds. Tagad to iepērk no Eiropas un tirgus ir mazliet stabilizējies, tāpēc izmaksas ir saprotamākas. „Tiem, kam liele objekti bija februārī un martā, gāja grūti. Arī mums bija objekti Kuldīgā. Ar pašvaldību vairākus mēnešus diskutējām par cenu pieaugumu. Metāla izstrādājumiem tobrīd tā pieauga no 400 eiro tonnā līdz vairākiem tūkstošiem.” Materiālu piegādes ķēde kļuvusi garāka, un piegāde notiek ļoti lēni – ātrākā iespējamā ir pēc četriem mēnešiem, bet bieži vien jāgaida ilgāk. Normālos apstākļos materiālus varēts saņemt divās trijās nedēļās. „Pirms tam metāls uz Latviju nāca ešelonos pa dzelzceļu. Kad sākās karš, tie stāvēja muižā Rīgā un pēc tam aizbrauca atpakaļ uz Krieviju.”

NOVADI ZAĻO

Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra (LVĢMC) mājaslapā ierakstīti zīmīgi vārdi: "Mēs esam tie, kam vislabāk zināms par procesiem uz zemes, zem zemes, ūdenī un debesīs". Daudzās jomās tiešām no precīzām prognozēm ļoti atkarīgs viss nozares darbs, arī cilvēku drošība. Turklāt tā vien liekas, ka globālo klimata pārmaiņu dēļ Latvijā arvien biežāk piedzīvojam dabas parādības, kas agrāk šeit nebija tipiskas un iedzīvotājus pārsteidz nesagatavotus. Par to, kā šajos apstākļos tiek modernizēta novērojumu veikšana un laikapstākļu prognozēšana, arī pilnveidota iedzīvotāju brīdināšanas sistēma, runājamies ar LVĢMC Prognožu nodaļas vadītāju LAURU KRŪMIŅU.

Attīstība – nepārtraukts process

Sarunbiedre uzsver, ka tehnoloģiju attīstība ikvienā nozarē ir nepārtraukts process. LVĢMC jau no pagājušā gadsimta 90. gadiem pakāpeniski sāka pāreju uz meteoroloģisko un hidroloģisko novērojumu automatizēšanu. Protams, arī pirms tam tika izmantoti dažādi mērinstrumenti, tomēr visu laiku bija nepieciešami cilvēki, kuri fiksēja novērojumu datus. 2018. gadā tika pabeigta automatizācija. Tas nozīmē, ka tagad faktiski gandrīz visi novērojumi tiek veikti automatizēti un speciālisti – sinoptiķi un hidrologi – šo informāciju saņem reālajā laika režīmā. Tātad uzreiz ir redzams, kas notiek katrā meteoroloģisko novērojumu stacijā. "Protams, arī šajā jomā visu laiku netrūkst jaunu izaicinājumu attīstībai," atgādina L. Krūmiņa.

Viens no pēdējo gadu jauninājumiem ir zibens sensoru uzstādīšana, kas fiksē vietas, kur notiek pērkona negaisi. Turpmāk būs jādomā par meteoroloģiskā radara atjaunošanu. Tas palīdz sekot līdzi nokrišņu zonām, iegūt detalizētākas ziņas par procesiem mākoņos, nokrišņu intensitāti. Esošais radars uzstādīts 2006. gadā. Prognožu nodaļas vadītāja akcentē, ka meteoroloģijas un hidroloģijas attīstība Latvijā ir cieši saistīta ar šo nozaru tendencēm Eiropā un pasaulē. "Mēs nevaram darboties vieni paši. Šobrīd sadarbība un

integritāte ir vēl jo svarīgāka un ciešāka," uzskata L. Krūmiņa.

Kopš 2008. gada Latvija ir EUMETSAT – Eiropas Meteoroloģisko satelītu izmantošanas organizācijas – dalībvalsts. Tikpat ilga ir arī sadarbība ar Eiropas vidējā termiņa laika prognožu centru. Tas nozīmē, ka LVĢMC ir pieejama visa tā pati meteoroloģisko satelītu iegūtā informācija, kas citām Eiropas valstīm, tāpat bāzes skaitlisko prognožu modeļu un citi dati.

L. Krūmiņa gan piebilst, ka šīs starptautiskās organizācijas modelēšanu un prognozēšanu veic visas Eiropas mērogā. Mums būtiski, izmantojot šos datus un sadarbojoties ar citiem, iegūt detalizētu, maksimāli precīzu un kvalitatīvu prognozi tieši Latvijas teritorijai.

Latvija – Ziemeļeiropas austrumu reģionā

LVĢMC Prognožu nodaļas vadītāja skaidro, ka vēsturiski Latvijā uz vietas laikapstākļu modelēšana nebija attīstīta. Padomju okupācijas laikā šo jomu organizēja centralizēti, tāpat šeit netika sagatavoti vajadzīgie speciālisti, viņus mācīja Maskavā un Ļeņingradā (tagadējā Sanktpēterburga). Tātad tikai pēc neatkarības atgūšanas un īpaši pēdējās desmitgadēs Latvijā mēģināts atgūt iekavēto, sadarbojoties ar citvalstu kolēģiem, iesaistoties modelēšanā. "Jau pagājušā gadsimta beigās lielākajā daļā Eiropas valstu tika veidoti savi reģionālie, lokālie modeļi, lai iegūtu maksimāli precīzas prognozes katrai atsevišķai valstij," skaidro L. Krūmiņa. Latvijā šajā jomā ciešāk kontaktējas ar Ziemeļeiropas kolēģiem. Šī reģiona valstis – Dānija, Somija, Norvēģija, arī Baltija – lielākoties ir teritoriāli nelielas, tātad modelēšanas areāli ļoti pārklājas. Laikapstākļu modeļa robežas ir krietni vien lielākas nekā katras valsts teritorija. "Attīstības procesā esam sapratuši, ka vairs nav būtiski veidot savu atsevišķu modeli, daudz pilnvērtīgāk ir integrēt finanšu, tehniskos, īpaši IT, resursus, tāpat zinātnisko un cilvēku potenciālu, veidojot vienotu modeli šim reģionam. Un tad mēs saņemam šī modeļa datus, rezultātus un varam izmantot savu prognožu sagatavošanai," stāsta L. Krūmiņa. Lai reģions tomēr nebūtu pārmēru liels, tagad Ziemeļeiropa nosacīti sadalījusies divās daļās – rietumu, kas ietver arī Islandi un Atlantijas okeāna ziemeļdaļu, un austrumu, kur

Redzēt, analizēt un prognozēt PROCESUS DABĀ

Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra Prognožu nodaļas vadītāja Laura Krūmiņa norāda, ka nemitīgi tiek pilnveidots darbs, lai nākotnē sabiedrībai sniegtu vēl vairāk informācijas, kādi potenciālie riski iespējami, ja novērosim, piemēram, noteikta stipruma vēju, salu, intensīvu snigšanu vai lietu.

ietilpst Skandināvija un Baltija. "Mūsu speciālisti visu laiku izglītojas, gūst jaunu pieredzi, lai ciešāk integrētos šajā sistēmā," rezumē L. Krūmiņa.

Informēt un laikus brīdināt

Protams, iedzīvotājus visvairāk interesē, lai prognozes būtu maksimāli precīzas un arī jautājums, kur atrast brīdinājumus, ka, piemēram, gaidāma viesulvētra un – ja vien iespējams – degunu no mājas labāk laukā nebāzt.

L. Krūmiņa precizē, ka prognozes un brīdinājumus var atrast LVĢMC mājaslapā www.meteo.lv. Tāpat šo informāciju publisko mediji. Centrs arī nodrošina vajadzīgās ziņas dažādiem klientiem, kuriem nepieciešama specializēta un detalizētāka informācija. Piemēram, ir izveidots Baltijas jūras datu portāls www.marine.meteo.lv, kur atrodama arī LVĢMC informācija ne tikai par laikapstākļiem, bet arī procesiem jūrā, ūdens temperatūru, strauēm, ziemas sezonā – par ledus veidošanos un kuģu apledošanu. Pēdējā desmitgadē ir

attīstīta arī hidroloģiskā prognozēšana, modelējot ūdens līmeņa izmaiņas upēs, lai maksimāli precīzi prognozētu pavasara palus, arī vasaras un rudens vētru radīto piekrastes applūšanu. Līdztekus operatīvajai prognozēšanai izveidotas arī plūdu draud kartes, taču arvien turpinās šīs sistēmas pilnveide.

L. Krūmiņa atkārto, ka prognozes un novērošana ir pamats tam, lai laikus paziņotu un brīdinātu iedzīvotājus par gaidāmo noteiktā teritorijā. Turklāt skaidrs, ka sabiedrībai, arī uzņēmumiem, nav tik būtiski, piemēram, cik intensīvi snigs vai cik metru sekundē būs vēja stiprums. Būtiska ir ietekme, kādu šis vējš vai sniegpuenis atstās uz cilvēku ikdienas gaitām, darbu.

Jau otro gadu LVĢMC darbojas Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas īstenotā un Norvēģijas finanšu instrumenta atbalstītā projektā "Klimata pārmaiņu politikas integrācija nozaru un reģionālajā politikā". Tiek domāts, kā vēl pilnveidot jau gadiem ilgo sadarbību ar Valsts ugunsdzēsības un glābšanas die-

nestu (VUGD) iedzīvotāju brīdināšanā, definējot, kādu ietekmi un postījumus var radīt gaidāmās dabas parādības. "Mums svarīga ir arī VUGD sniegtā atgriezeniskā saikne, cik izsaukumu bijis kādās situācijās, tad varam vērtēt meteoroloģisko un hidroloģisko apstākļu ietekmi," teic L. Krūmiņa. Piedaloties projektā, aicinājuši arī citas organizācijas sniegt savu informāciju par laikapstākļu radīto ietekmi. Atsaucās "Sadales tīkls", "Latvijas Valsts meži", arī vairākas pašvaldības, Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests. Pēdējos gados vasarās piedzīvojam intensīva karstuma periodus, kas īpaši ietekmē mazus bērnus, seniorus, cilvēkus ar hroniskām slimībām. "Dati par mediķu izsaukumiem, karstuma ietekmi mums palīdz definēt kritērijus potenciāli sagaidāmajai situācijai un arī izlemt, kāda līmeņa brīdinājumu izsludināt," skaidro L. Krūmiņa, atgādinot par brīdinājumu krāsām, ko pēdējos gados jau esam ielāgojuši. Piemēram, vētrām kritēriji jau noslīpēti gadu gaitā, bet karstums Latvijā ir mazāk ierasta, globālo klimata pārmaiņu radīta parādība. "Visi iegūtie dati ir labs pamats mūsu brīdinājumu sistēmas pilnveidošanai, lai nākotnē sabiedrībai sniegtu vēl vairāk informācijas, kādi potenciālie riski iespējami, ja novērosim, piemēram, noteikta stipruma vēju, salu, intensīvu snigšanu vai lietu," stāsta L. Krūmiņa. Projekts turpināsies vēl nākamgad, un tad LVĢMC arvien vairāk varēs iepazīstināt iedzīvotājus ar rezultātiem.

Taču viena nozīmīga sadaļa ir pabeigta jau tagad. Ir pārstrādāti visi hidroloģisko brīdinājumu kritēriji plūdu gadījumiem un augstam ūdens līmenim. Šomēnes tie jau ieviesti operatīvajā darbā, tiks izmantoti ziemas un pavasara sezonā, lai laikus informētu iedzīvotājus par iespējamām plūdu draudiem. Iepriekšējā ziema pagāja bez plašiem paliem, vienīgi Misa sagādāja apkārtējiem cilvēkiem raizes. Cerams, jaunie kritēriji palīdzēs brīdināt laikus un pavasarī visiem sagādās tikai prieku.

Materiāli tapuši ar Latvijas vides aizsardzības fonda atbalstu. Par publikāciju saturu atbild SIA "Kurzemes Vārds" un reģionālās izdevniecības.

NOVADI ZAĻO

DZĒRVEŅU PURVI NE TIKAI OGĀM

Pēdējais gadsimts visā pasaulē skaidri apliecina, ka klimata pārmaiņas nav tikai teorētisks jēdziens, kam ir maz sakara ar realitāti. Viena no rekomendācijām – ievērojami samazināt siltumnīcefekta gāzu, tostarp oglekļa dioksīda jeb CO₂, izmešus. Bet viens no veidiem, kā Latvijas purvos iekonservēt tik nevēlamo CO₂ un nepieļaut tā nonākšanu atmosfērā, ir izstrādātus kūdras purvus rekultivēt, proti, izveidot ūdenstilpes, apmežot, apstādīt ar dzērvenēm un citām lauksaimniecības kultūrām. Var arī veidot purvu no jauna jeb renaturalizēt. Par šo procesu runājāmie ar nozares pārstāvjiem.

Katrs purvs ir atšķirīgs

Ģeoloģijas zinātnieku doktore Ilze Ozola atgādina, ka arī paši Latvijas purvi ir radušies klimata pārmaiņu ietekmē pirms aptuveni 15 tūkstošiem gadu, kad izkusa ledus, izveidojās ūdenstilpes, kas vēlāk aizauga. Joprojām tie ir ekosistēmas, kas ļoti reaģē uz klimatu. Nenoliedzami, to procesos iesaistīties arī cilvēks. Pagājušajā gadsimtā daudzi purvi nosusināti, lai iedzīvotāji varētu izmantot kūdras kurināšanai, augsnes ielabošanai un substrātu ražošanai vai iegūtu lauksaimniecībai vai mežsaimniecībai piemērotas zemes.

“Purvi ir dabiskas oglekļa krātuves. Ir aprēķināts – ja to nebūtu, temperatūra uz mūsu planētas jau tagad būtu par diviem grādiem augstāka. Kamēr purvā ir ūdens, tas darbojas kā konservu bundža, kurā nekas nebojājas. Tiklīdz to pazemina, kūdrai piekļūst gaiss un tajā esošais ogleklis saskarē ar skābekli veido ogļskābo gāzi,” skaidro speciāliste. Latvijā veiktos pētījumos secināts, ka dzērveņu audzēšana un apmežošana ir klimatam draudzīgākās rekultivācijas metodes. Dzērveņu pluss ir tajā, ka to audzēšanai purvu nepieciešams nosusināt nedaudz, un tādējādi paralēli var notikt kūdras ieguve.

Būtu vēlams, ka rekultivācija notiktu pakāpeniski, nevis tikai pēc visa kūdras purva izstrādes, kā to obligāti paredz normatīvie akti. Tas būtu gan produktīvi, gan no šiem laukiem atmosfērā nonāktu mazāks emisiju daudzums, ja ņem vērā, ka līdz pilnīgai purva izstrādei var paiet pat simts un vairāk gadu. Ne katrs ražotājs, sevišķi, ja apstrādājamā zeme

Būtisks priekšnosacījums veiksmīgai dzērveņu audzēšanai izstrādātos kūdras purvos ir efektīva laistīšanas sistēma. To izmanto arī SIA “Klasmann-Deilmann Latvia” Limbažu novadā.

nav viņa privātipašums, paralēli vēlas nodarboties arī ar dzērveņu audzēšanu. Kūdras ieguvējus vispirms interesē tās augšējais slānis. Tomēr arī tā dēvētā pārējās tipa kūdra, lai gan zemākas kvalitātes, joprojām ir izmantojama substrātos. Ja kūdras ražotājs norok kūdras līdz tās zemākajam – melnajam – slānim, dzērvenēm tas vairs īsti piemērots nav. Tātad stādīt ogas var uzreiz, bet būtiski ir iesaistītajiem uzņēmējiem vienoties par atlikušo kūdras slāni. “Zināma interese sadursme te ir, jo kūdras ražotāji, saprotams, vēlas maksimāli atpelnīt infrastruktūrā un uzņēmuma attīstībā ieguldītos līdzekļus. Ja skatās ilgtermiņā, pēc tam dzērvenes var audzēt gadu gadiem,” komentē zinātnieku doktore.

I. Ozola stāsta, ka, piemēram, ir tādi purvi, ko AS “Latvijas Valsts meži” izsola tieši dzērveņu audzēšanai. Kūdras ieguvējiem mazā atlikušā kūdras slāņa dēļ tie vairs nav interesanti, bet ogu audzētājiem vēl var būt pietiekami nodēriņi. Te pretrunas nav. Tiesa, sevišķi, ja purvs ir nekuriens, jāreķinās arī diezgan lieliem ieguldījumiem, kas tik ātri atpakaļ nenāk. I. Ozola piebilst, ka apgrūtinātās piekļuves dēļ Latvijas iedzīvotāji nebūt neiz-

manto arī visus pieejamos ogu un sēņu resursus.

Eksperte pieļauj, ka tuvākajos gados klimata pārmaiņu ietekmes mazināšanai valstiskā līmenī būs pieejams vairāk finanšu. Tālab, iespējams, būtu lietderīgi veicināt tādu purvu izmantošanu, kuros var lietot jau izveidoto infrastruktūru, iegūt ražu, radīt darbavietas, samaksāt nodokļus un mazināt klimata pārmaiņas. “Ideālais variants un mērķis pāri visam būtu pēc kūdras izstrādes atjaunot dabisko purvu. Tomēr ne vienmēr to var izdarīt par saprātīgiem līdzekļiem. Nevar viennozīmīgi pateikt, ka tagad tik un tik hektāru atvēlēsim dzērvenēm. Katrs purvs ir atšķirīgs. Pirms katra lēmuma pieņemšanas vajadzētu septiņreiz nomērit un tikai tad rekultivēt.”

Sabalansēt saimnieciskās un vides intereses

SIA “Klasmann-Deilmann Latvia” projektu vadītāja Ieva Auniņa stāsta, ka kūdras ieguves uzņēmums Limbažu novadā esošajā Tēvgāršas purvā paralēli tā pamatdarbībai izstrādātajās teritorijās ir iestādījis aptuveni 14 ha priežu. Palīdzot atjaunoties dabiskajam purvam, mēģina ieaudzēt sfagnu

sūnas un citus purvam raksturīgus augus. Pamazām sāk darboties ar ogulājiem. Apsver iespēju pievērsties modernajām palidukultūrām (mitrās, kūdrainās augsnes augoši un purvam raksturīgi augi – aut.). “Kā uzņēmums, kam pašam par sevi jāpastāv un jādomā par savu kapitālu, izšķīrāmies par aktivitātēm, ko iespējams ilgtermiņā sabalansēt ar mūsu saimniecisko darbību, kas nekaitē dabai un videi un, iespējams, nākotnē varētu nest arī kādu peļņu,” papildina uzņēmuma pārstāve.

Pirms gadiem četriem pārsimt kvadrātmetru lielā testa laukumīnā Rāķa purvā iestādījuši dzērvenes. Tās bez īpašas aprūpes un laistīšanas jau saaugušas ļoti labi. Par ogu tirgošanu šobrīd nav runas, jo tas ir tikai pats sākums. Tomēr tas dod pamatu pārliecībai, ka varētu izdoties arī lielākās teritorijās. “Daba pati rāda, ka šī kultūra sev atbilstošā vidē ir ļoti dzīvotspējīga arī tad, ja tai nepalīdz,” viņa secina. Pērn pavasarī iestādīts jau hektārs. Pakāpeniski iecerēts dzērveņu laukus paplašināt, jo gan tie, gan arī iestādītie koki uzņem sevī oglekli un tādējādi dod labumu videi.

I. Auniņa bilst, ka izstrādātās teritorijas, ko nevarētu piemērotā veidā apsaimniekot paši, uzņēmums varētu iznomāt kādam dzērveņu audzētājam. Tomēr, pārzinot augsni, gādājot par meliorācijas sistēmām, tas cenšas pielāgoties un savā īpašumā darbojas pats. “Kūdras ieguve ir sezonāla, tāpēc dzērvenes varētu būt iespēja strādniekiem šo sezonu pagarināt,” viņa norāda uz potenciālajiem nākotnes ieguvumiem arī nodarbinātības jomā.

Kūdras ieguvējiem pa pēdām

Pavasārī uzņēmums SIA “Very Berry” Gaujienas pusē svinēs 25 gadu jubileju. Tā īpašniece Gundega Sauškina apliecina, ka arī viņi savulaik sākuši dzērveņu

audzēšanu izstrādātā kūdras purvā. “Kūdras ieguve mums blakus turpinās arī šobrīd. Viņi iet pa priekšu, mēs viņiem aiz muguras. Dzērvenēm vajag diezgan lielu kūdras slāni un ļoti skābu augsni,” uzsver sarunbiedre. Viņa pilnībā piekrīt, ka gan dzērveņu, gan krūmmelleņu audzēšana ir ļoti labs un valsts ekonomikai izdevīgs kūdras purvu rekultivācijas veids. To apliecina arī viņu purvā veiktie mežzinātnes institūta “Silava” pētījumi. Krūmmellenes gan ir jutīgākas pret salu, tām var nosalt ziedpumpuri. Tomēr, reiz iestādīta un labi kopta, dzērvene pamazām ceļas uz augšu un turpina audzēt jaunu kūdras slāni.

Nozarē ilgi strādājošajiem raižes mēdz sagādāt arī laikapstākļi. Ziemeļaustrumvidzemē, kur jūras ietekme ir mazāka, ziemas parasti ir noturīgas, tur nav citviet raksturīgo biežo atkušņu. Šoziem tomēr daba laukiem nodarījusi pamatīgu skādi: “Pirmo gadu mums dzērvenes, var teikt, izžuva. Februārī un martā naktis bija ļoti aukstas. Tādas un ļoti saulainas bija arī dienas. Sniega nebija. Mums jau no pašiem pirmsākumiem ir laistīšanas sistēma. Bez tās nevar! Bet zemē ieraktās caurules tobrīd vēl bija iesalušas, tādā laistīšana pret izžušanu līdzēt nevarēja,” skaidro saimniece. Latvija it kā ir maza valsts, bet laikapstākļi dažādos reģionos var būt krasi atšķirīgi. Tomēr mums ir resursi un iespējas ar gudru saimniekošanu pielāgoties klimata pārmaiņām un pat dot savu artavu to ietekmes mazināšanā ilgtermiņā.

Materiāli tapuši ar Latvijas vides aizsardzības fonda atbalstu. Par publikāciju saturu atbild SIA “Kurzemes Vārds” un reģionālās izdevniecības.

PASAUĻĒ

Kas tā par vietu? 40. kārtā

Izmantojot divus attēlus un nelielu informāciju par kādu pasaules vietu vai objektu, mēģini atpazīt, kā to sauc!

Arhipelāga galvaspilsēta. Salu platība ir 1400 km². Pilsētā dzīvo apmēram 19 000 iedzīvotāju. Tā kļuva par monopola vietu – vienīgo legālo vietu, kur salas iedzīvotāji varēja iepirkties. 1856. gadā monopols tika atcelts un sākās brīva tirdzniecība. Kopš 20. gadsimta vidus pilsēta ir strauji attīstījusies, kļūstot par salu administratīvo, saimniecisko un kultūras centru. Tajā bāzēti vairāki Premjerlīgas futbola klubi, arī vairāki rokasbumbas un viens volejbola klubs. Kopš 1983. gada pilsētā notiek džeza festivāls.

Atbildi gaidām līdz 29. decembra 11.00 e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv.

39. kārtas atbilde: Versajas pils, Francija.

Pareizi atbildējuši: Ausma Kreidere, Velta Višņevska, Gunta Folkmane, Indra Grandava, Ingars Neimanis, Gunta Grundmane, Kristīne Kalniņa, Daina Gerente, Vilnis Bēniņš.

Konkursu atbalsta veikals Cikāde.

ERUDĪTS

Atbildi meklējiet kādā no Kurzemnieka numuriem un līdz 29. decembra 11.00 sūtiet e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv!

Kur saimnieko Iveta un Dzintars Erdmaņi?

Atbilde: Kuldīgas novada skatē visaugstāko vērtējumu (39 punktus) un otro pakāpi ieguvuši Vārmes amatiereteātris *Es un tu* un Rudbāržu *Spēlmaņi*.

Pareizi atbildējuši: Ausma Kreidere, Velta Višņevska, Indra Grandava, Gunta Folkmane, Ingars Neimanis, Gunta Grundmane, Daina Gerente.

Konkursu atbalsta veikals Pindzele.

IEVĒRĪBAI! Konkursu uzvarētāji tiek noteikti reizi ceturksnī.

VĒSTURE

Kurzemnieks sadarbībā ar Kuldīgas novada muzeju piedāvā konkursu, kas liek papētīt vēsturi vai vienkārši atcerēties dažādus notikumus Kuldīgas novadā.

40. jautājums

Fotogrāfija uzņemta 1979. gadā. Kur atrodas šī baznīca?

Atbildi un, ja ir, arī atmiņu stāstu par attēlā redzamo līdz 29. decembra 11.00 sūtīt e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv.

39. jautājuma atbilde: Kuldīgas novada muzejs atrodas ģipša vietā – ap 1900. gadu ēka uzbūvēta uz bijušās Livonijas ordeņa pils vaļņa (13. gs.).

Pareizi atbildējuši: Ausma Kreidere, Velta Višņevska, Gunta Folkmane, Indra Grandava, Ingars Neimanis, Gunta Grundmane, Daina Gerente.

ATRODI TEIKUMU!

Meklē pilno teikumu Kurzemniekā un atbildi līdz 29. decembra 11.00 sūti e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv!

20. decembra laikrakstā: „Prieks, ka iesaistījās...”

Atbilde: „Radās ideja par jauniešu domi, kas iesaistītos skolas lēmumu pieņemšanā.”

Pareizi atbildējuši: Ausma Kreidere, Velta Višņevska, Gunta Folkmane, Indra Grandava, Ingars Neimanis, Gunta Grundmane, Daina Gerente.

AKTUALITĀTES

Mazajiem māksliniekiem savs kalendārs

Alsungas mūzikas un mākslas skolas kalendārā šogad iekļauti 21 audzēkņa darbi, katrā mēnesī pa diviem gleznojumiem. Tāds tiek veidots astoto gadu.

Kalendārs atklāts semestra noslēguma koncertā, kurā bērni muzicēja gan solo, gan dažādos ansambļos. Stāsta idejas autore, mākslas skolotāja Natalja Štefaņuka: „Pirmais kalendārs tapa 2015. gadā un bija paredzēts nākamajam – 2016. Toreiz bija laba sadarbība ar *Māras druku*, jo es tai veidoju jaunu logotipu. Piedāvāju, vai tipogrāfija negribētu atbalstīt mazos māksliniekus, izveidojot kalendāru ar viņu darbiem, jo ieguvēji būtu visi: uzņēmums pareklamētu savu jauno firmas zīmi, un prieks būtu skolēniem. Pirmais kalendārs izdevās ļoti skaists – ar dažādiem Alsungas skatiem, ko bērni gleznojuši. Tā tiek atbalstīti vēl šodien, un par to liels paldies!”

Vēlāk interesī izrādījusi Alsungas novada dome, un kalendārs radīts arī tai. Pirmie divi bijuši ar apkārtnes skatiem. Trešais veidots, domājot, kā iekļaut suitu tradīcijas. Pie šīs tematikas turējušies vairākus gadus, pēc tam divus gadus gleznoti putni.

Nākamā gada kalendārā ir Latvijas dzīvnieki. Skolotāja skaidro, ka pirmos gadus par vietu kalendārā rīkots konkurss, taču nu iekļauti

Kalendāra vāku gleznojuši skolotāja Natalja Štefaņuka.

visu skolēnu darbi. Vāku veidojuši pati Natalja: „Tā kā nākamais ir Zaķa un Kaķa gads, izlēmu gleznot tos. Šīgada uzdevums bija uzgleznot Latvijā sastopamos meža zvēriņus un mājdzīvniekus. Katram mēnesim iznācis savs: suns, kaķis, stirna, briedis, alnis, mežacūka, āpis, vilks, zaķis un citi.”

Darbi tapuši semestra laikā un

Alsungas mūzikas un mākslas skolas audzēkņi un skolotāja Natalja Štefaņuka (priekšplānā).

veidoti akvareļa krāsās, ar krāsainajiem zīmuliem detalizēti izzīmētas spalviņas un citi akcenti. Skolotāja secina, ka kalendārs izdevies skaists un krāsains. To nav daudz, tāpēc iegādāties nevar, taču pie tā tiek katrs audzēkņis un skolas draugi.

Amanda Gustovska
Nataljas Štefaņukas
arhīva foto

Darbus zīmējuši mākslas klases audzēkņi:

Rebeka Brunovska, Elisona Brūkle, Keilija Raiļanu, Elza Siliņa, Ēvalds Vanags, Emīlija Sala, Linda Sala, Liene Bendzika, Elza Šēnberga, Beāte Unda Priede, Annika Ahmaduļina, Magdalēna Pētersone, Mairita Lastovska, Līva Immere, Māra Hlomova, Marika Hlomova, Alise Cvetkova, Lauma Ivanovska, Lelde Rateniece, Patricia Biteniece un Rebeka Reinholde.

PĀRDOD

JAUNBŪVI Talsos (190 m²), zemi (1000 m²), telpas nav izbūvētas, cena: 50 000 EUR. Iespējama maiņa pret mežu vai zemi. Tāl. 26129919.

SIA **Vēvers** ražo un piegādā priedes skaidu **BRIKETES** (375 EUR/paleta), **KLUCĪŠUS** (140 EUR/1,3 m³ maiss). Tāl. 26651831 vai www.vevers.lv.

SIA **Edelwood** pārdod priedes skaidu **BRIKETES** (360 EUR/paleta), **GRANULAS** (460 EUR/paleta). Tāl. 20356699 vai www.edelwood.lv.

SIA **AJG plus** pārdod sazāģētu nomaļu **MALKU**. Tāl. 29399939.

Sausu alkšņa **MALKU**. Tāl. 26383529.

DAŽĀDI

Mājokļu **REMONTS**, koka karkasa ēku **CELTNIECĪBA**. Tāl. 20633660.

Sausu **MALKU** maisos, kravās. Tāl. 26544462.

Skaldītu lapkoku **MALKU**. Tāl. 27885688.

Sausu **MALKU**. Tāl. 29254530.

Sausu **MALKU**. Tāl. 25971768.

Sertificēta kautuve pārdod svaigu, Latvijā audzētu **CŪKGAĻU**. Bezmaksas piegāde. Tāl. 29406978.

Šīgada **AUZAS** (0,25 EUR/kg). Tāl. 26648839.

PĒRK

Vienistabas **DZĪVOKLI**. Izskatīšu visus variantus. Tāl. 22447206.

Vietējais uzņēmums pērk **LIELAS MEŽA PLATĪBAS**: izcirtumus, jaunaudzes un briestaudzes. Augstākās cenas! Tāl. 25731315.

Pērk vai nomā **ZEMI** (arī aizaugušu, viensētas u.c.). Tāl. 28963556.

ZEMI, MEŽU. Tāl. 28963556.

Izcirstus **MEŽUS** (3000 EUR/ha), cirsmas, lauksaimniecības zemi. Tāl. 28282021.

SIA **AIBI** iepērk **LIELLOPUS, JAUNLOPUS**, jērus, zirgus. Iepērkam arī bioloģiskos lopus. Samaksa tūlītēja. Tāl. 20238990.

Z/s **SMAIDAS** pērk **MĀJLOPUS**. Tāl. 29437251, 28393052, 63341221.

SIA **Valinda** pērk **LIELLOPUS, JAUNLOPUS** dzīvsvārā. Tūlītēja samaksa. Tāl. 29434034.

AUTOMAŠĪNAS. Tāl. 20294598.

Autokapsēta pērk un noraksta **NO LIETOTAS AUTOMAŠĪNAS** līdz 3,5 tonnām. Samaksa tūlītēja. Tāl. 27347347

Veco **PAPĪRNAUDU**, fotogrāfijas, figūriņas, nozīmītes. Tāl. 26499892.

Rīgas porcelāna fabrikas **SERVĪZES**. Tāl. 29954171.

Padomju laiku rotaļlietas – **AUTOMODELĪŠUS**. Tāl. 27166669.

Apajas un ovālas dzintara **KRELLES**. Tāl. 20323336.

Ulmaņlaiku armijas **FOTOGRAFĪJAS** un dažādu pilsētu, ciemu fotogrāfijas. Tāl. 28009467.

LĪDZJŪTĪBA

Izsakām līdzjūtību Ausmai, māsu **MARIJU** mūžībā aizvadot.
Dace, Rita, Alda, Ārija

Vēl bija jādžīvo,
Vēl jāskata bij' daudz dienu spožums
Un klusās naktīs sapņiem jāļaujas.
Vēl daudz bij' ņemams, dodams, mijams,
Bet stunda nolikta bij' dvēselei,
Kad mieru rast.

/Rainis./

Skumju brīdī esam kopā ar Signi Bartuševiču, no tuva cilvēka atvadoties.
Amatnieku ielas kaimiņi

DAŽĀDI

Sertificēts **TAKSATORS** profesionāli izgatavo inventarizācijas lietu jūsu mežam. Cena: 60 EUR! Piedāvājam arī **MEŽAUDZES** novērtēšanu, cirsmu dokumentācijas sagatavošanu, īpašuma robežu, kupicu ierīkošanu un atjaunošanu, bezmaksas konsultācijas. Strādājam visā Latvijā! Tāl. 25731315.

LEDUSSKAPJU, veļasmašīnu remonts izbraukumā. Tāl. 27501427.

Viss par reklāmu **Kurzemniekā!** Tālrunis 63324881.

IZGLĪTĪBA

Patīk gleznas, čūskas un zīmējumi

„Uzņemt lielas bērnu grupas nav vienkārši – jābūt disciplīnai un kārtībai. Tūre jāizpilda, un saturs jānodod. Katra diena ir ļoti interesanta,” stāsta Rīgas mākslas galerijas **Low** darbiniece, Montessori skolotāja **Elizabete Ozola**.

Kuldīgas Mākslas namā komiksi izdevniecības **Kuš!** un galerijas **Low** izstādē **Rebel Rebel** no 7. līdz 10. decembrim bērni, jaunieši un ģimenes varēja apmeklēt izglītojošu programmu **E.Ozolas vadībā**.

Uz vienu nodarbību ieradusies pieci bērni no Kuldīgas pirmskolas izglītības iestādes **Ābelīte**. Pārējie grupiņas biedri apslimuši. Mazie iesaistījās ar interesi un prieku, telpā meklējot mākslas darbus un apčamdodot tos, kuriem autore ļāvusi pieskarties, pildot uzdevumus **Mazā dumpinieka zīmējumu burtnīcā**. Pēc tam bērni atklāja, ka izstādes apmeklējums šādā formā ļoti patīcis un ka labprāt to darītu vēl kādu reizi. Alīnai viss šķitis jautri: „Visvairāk man patika gleznas, čūskas un zīmējumi.” Arī uzdevums, kurā jāuzzīmē mīļākais multfilmās varonis, Alīna atveidojusi **Ķepu patruļu**. Pēterim patīcis tas, ka varēts izpildīt uzdevumus burtnīcā, jo viņš labprāt zīmē un raksta.

E.Ozola stāsta, ka kopā ar mākslinieku Mārtiņu Zuti izstādei radītas divas darba burtnīcas bērniem un pusaudžiem. Saturu veidojusi pati, bet dizainu uzticējusi Mārtiņam. „Par iznākumu esmu ļoti priecīga. Viss ir sirsniņi un mīļi. Tajās ir viss, kam tur

Kuldīgas **Ābelītes** bērni izstādi **Rebel Rebel** Kuldīgas Mākslas namā iepazīst kopā ar galerijas **Low** darbinieci **Elizabeti Ozolu**.

jābūt.” **Mazā dumpinieka zīmējumu burtnīca** domāta bērniem no pieciem gadiem līdz 2. un 3. klasei, bet vecākiem skolēniem – **Dumpinieku uzdevumi pusaudžiem**. Tajās iekļauti uzdevumi par katru izstādes autoru un visiem mākslas darbiem.

Atsaucība nodarbībām bijusi liela – grafiks aizpildīts ātri. **Elizabetes** diena sākas ap 9.00 un beidzas ap 16.30. Ar mazākajiem viņa sākumā izstādi apskata, tad tie meklē un izpēta mākslas darbus. „Kad bērni zina, kā pa izstāžu zāli pārvietoties, tiek izpildīti uzdevumi. Kad jūtu, ka viņi pārāk

daudz iesēžas, ceļamies augšā, ejam pētīt nākamo darbu. Tad viņi atkal pārstrādā zīmējumu burtnīcā. Visu laiku ir tāds remikss – meklēt, paklausīties, izzināt un veidot pašiem.”

Katrs uzdevums aizņem 15 minūtes, un zīmējumu burtnīcā var darboties pusotru stundu. **E.Ozola** secina, ka bērni tik tikko visu paspēj. „Viņiem enerģijas ir tik daudz, ka nav gana – prasās vēl un vēl.” Kopā tiek pārrunāts, kas ir laikmetīgā māksla: „Tas ir viss, kas ar bērniem te noticis – ko viņi paši saskatījuši un izdomājuši.”

Kristīnes Pabēzras teksts un foto

IESPĒJA

Skolas var pieteikties finansējumam Žana Monē iniciatīvām

Žana Monē iniciatīvas ir daļa no programmas **Erasmus+**. Tās atbalsta mācīšanu, mācīšanos, pētniecību un diskusijas par dažādiem **ES** aspektiem.

Uz skolām un profesionālās izglītības iestādēm atliecas trīs dažādas programmas: pirmkārt, skolotāju apmācībai, otrkārt, ar **ES** jautājumiem saistīta satura iekļaušanai mācību programmā un, treškārt, sadarbības veidošanai ar citu **ES** valstu skolām. Lai sekmētu ar **ES** saistītu tematu apguvi (piemēram, **ES** vērtības un darbības principi, vēsture, kultūru daudzveidība u.c.), skolas var rīkot projektu nedēļas, mācību izbraucienus un citas aktīvu līdzdalību veicinošas darbības. Skolas pasākumus var plānot pašu spēkiem vai ar augstākās izglītības iestāžu un citu organizāciju atbalstu. Pieteikties konkursam var līdz 2023. gada 14. februārim.

KURZEMNIEKA kalendāru 2023. gadam ar skaistiem mūspuses skatiem varat iegādāties Kuldīgā:

- laikraksta redakcijā, 1905. gada ielā 19,
- **Zvaigznes grāmatnīcā**, Mucenieku ielā 33,
- **Jāņa Rozes grāmatnīcā**, Sūru ielā 2,
- **veikalā Cikāde**, Liepājas ielā 5,
- **veikalā Dārziņš**, Baznīcas ielā 15,
- **veikalā Pindzele**, Raiņa ielā 2.

Jaunums *Kurzemnieka* lasītājiem!
Arī **DRUKĀTO** laikrakstu tagad var abonēt
mūsu atjaunotajā portālā
www.kurzemnieks.lv.

Ir divas iespējas.

1. Abonēt tikai e-avīzi.
2. Vienlaikus ar e-avīzi pasūtīt drukāto avīzi, kas jums tiks atnesta pastkastītē.

Jānorāda, vai vēlaties ar TV un radio programmu vai bez tās. To var izdarīt, ieejot portālā un labajā augšējā stūrī nospiežot ikonu *Abonē*.

Ja ir neskaidriības, var zvanīt pa tālr. 63324881.

JAUNUMS!

REGISTRĒJIES
MĀJASLAPĀ
WWW.KURZEMNIEKS.LV
UN IEVIETO TUR
SLUDINĀJUMU
BEZ MAKSAS.

AMBERWOOD
CELKOKU GRĪDU RŪPNĪCA
**OZOLA ZĀGBALĶU
IEPIRKUMA CENAS**

Šķiras un tievgaļa diametri Garums: 3,0 m + 0,1 m	Cena, €/m³
Ozola zāgbalķi I šķira 36 cm <	600,00
Ozola zāgbalķi I šķira, 26-35 cm	450,00
Ozola zāgbalķi I šķira, 22-25cm	240,00
Ozola zāgbalķi II šķira 36 cm <	410,00
Ozola zāgbalķi II šķira, 26-35 cm	260,00
Ozola zāgbalķi II šķira, 22-25cm	205,00
Ozola zāgbalķi bezšķiras 18 cm<	95,00
Brākēti zāgbalķi	70,00

+371 26433288 info@amberwood.lv
+371 22314094 www.amberwood.lv

Par sporta pasākumiem,
rezultātiem informējiet
e-pastā: inta.jansone@kurzemnieks.lv

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests

Biedrība „Daršim paši!” izsludina projektu pieteikumu konkursu

Biedrība „Daršim paši!” izsludina atklāta konkursa projektu pieteikumu pieņemšanas 15. kārtu Lauku attīstības programmas 2014.–2020. gadam 19.2. pasākuma „Darbību īstenošana saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju” ietvaros apstiprinātās sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģijas īstenošanai.

Projektu konkursa 15. kārtā pieejamais finansējums ir 56'262.43 eiro.

Projektu iesniegumu pieņemšana notiks no 27.01.2023. līdz 27.02.2023.

Projektu iesniegumu pieņemšana notiks šādā rīcībā:

1. MĒRĶIS: VIETĒJĀS EKONOMIKAS STIPRINĀŠANA

1. RĪCĪBA: Atbalsts vietējās ekonomikas stiprināšanai

Pieejamais finansējums 56'262.43 eiro; atbalsta intensitāte līdz 70%, kopprojektam¹ līdz 80%.

Attiecināmā summa vienam projektam – 30'000,00 eiro.

15. kārtā tiek atbalstīti projekti, kuros paredzēta pamatlīdzekļu iegāde. Nav atbalstāmas jaunas būvniecības, būves pārbūves, būves ierīkošanas (būvdarbi inženierbūves montāžai, ieguldīšanai vai novietošanai pamatnē vai būvē), būves novietošanas izmaksas (būvdarbi iepriekš izgatavotas būves salikšanai no gataviem elementiem paredzētajā novietnē, neizbūvējot pamatus vai pamatni dziļāk par 30 centimetriem), kā arī būves atjaunošanas izmaksas, ja nepieciešams tehniski vai funkcionāli uzlabot valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā iekļautu būvi, kas ir tūrisma pakalpojuma sniegšanas vieta, vai ražošanas būvi (uzlabot ēkas energoefektivitāti, pārveidot vai pielāgot telpas, nemainot būves apjomu vai nesošo elementu nestspēju), un būves restaurācijas izmaksas, jaunu būvmateriālu iegādes izmaksas, nav attiecināma pārvietojamās moduļu, konteineru u.c. tipa ēkas iegāde.

Atbilstoši MK noteikumu Nr. 590 „Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība lauku attīstībai apakšpasākumā "Darbību īstenošana saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju" 5. punktā minētajam iespējamās šādas darbības:

5.1.1. Jaunu produktu un pakalpojumu radīšana, esošo produktu un pakalpojumu attīstīšana, to realizēšana tirgū un kvalitatīvu darba apstākļu radīšana.

5.1.2. Lauksaimniecības produktu pārstrāde, to realizēšana tirgū un kvalitatīvu darba apstākļu radīšana.

5.1.3. Vietējās produkcijas realizēšanai paredzētas vides radīšana vai labiekārtošana, kā arī jaunu realizācijas veidu ieviešana un to atpazīstamības tēla veidošana.

Rīcības apraksts:

• Jaunu produktu un pakalpojumu radīšana, esošo produktu un pakalpojumu attīstīšana, to realizēšana tirgū un kvalitatīvu darba apstākļu radīšana.

• Lauksaimniecības produktu pārstrāde, to realizēšana tirgū un kvalitatīvu darba apstākļu radīšana.

• Tādas vides radīšana vai labiekārtošana, kurā tiek realizēta vietējā produkcija, un jaunu realizācijas veidu ieviešana.

PROJEKTU ĪSTENOŠANAS TERMIŅŠ:

Projektu īstenošanas termiņš ir 1 gads no LAD lēmuma pieņemšanas par projekta iesnieguma apstiprināšanu.

Ar biedrības „Daršim paši!” sabiedrības virzītu vietējās attīstības stratēģiju (SVVA) un dokumentāciju, kas nepieciešama, lai iesniegtu projekta iesniegumu, var iepazīties:

- biedrības „Daršim paši!” mājaslapā <https://www.darshipasi.lv/leader/vietejas-attistibas-strategija/>;
- Lauku atbalsta dienesta mājaslapā <https://www.lad.gov.lv/apstiprinatas-strategijas-elfa>

PROJEKTU IESNIEGUMU IESNIEGŠANA:

Projekta iesniegumi jāiesniedz Lauku atbalsta dienesta elektroniskās pieteikšanās sistēmā <https://eps.lad.gov.lv/login>

Kontaktinformācija:

Administratīvā vadītāja Ieva Birbele. Mob. tālr.: 29463295, Pilsētas laukums 4, 3. stāvs, Kuldīga.

E-pasts: darisim.pasi@gmail.com. Mājaslapa: www.darshipasi.lv.

¹ Kopprojekts – MK not. Nr. 590 (13.10.2015.) „Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība lauku attīstībai apakšpasākumā "Darbību īstenošana saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju" 6.4. punkts.

SVĒTKU GALDAM

Torte – skaisti un viegli

Biskvīta torte ar biežpiena krēmu namamātem noteikti būs pa spēkam. Jāpieturas pie receptūras, un cepšanas laikā lieki nevajag virināt cepeškrāns durvis. Biskvītu dzesē istabas temperatūrā.

Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikuma konditoru skolotāja Dace Šimkeviča piedāvā maigās biežpiena tortes recepti. Tā ir biskvīta kūka ar biežpiena krēmu. Recepte paredzēta 20 cm diametra formai.

Var izrotāt ar gatavām marcipāna vai cukura mastikas figūriņām, kas nopērkamas veikalos. Var darināt paši.

Vajadzēs: biskvītam – sešas olas, 120 g cukura, 80 g miltu, 28 g kartupeļu cietes; krēmam – 700 g saldā krējuma (35%), 600 g kulinārā biežpiena, 260 g cukura, divas ēdk. citrona sulas, 18 g želatīna, tējkaroti vaniļina cukura, citrona miziņu; pildījumam – 200 g ievārījuma; mitrināšanai – 40 g ūdens, 40 g cukura.

Kā pagatavot: siltā ūdens peldē olas ar cukuru saputo līdz stingrai konsistencei, sijājot iecilā miltus un kartupeļu cieti. Masu lej tortes formā un cep 180 grādos līdz gatavībai – to pārbauda, iedurot zobu bakstāmo: ja tas ir sauss, tad biskvīts gatavs. Atdzesē un šķērsām sagriež trīs kārtās.

Lai pagatavotu mitrināšanas sīrupu, ūdeni ar cukuru uzvāra, cukuru izšķīdina, un atdzesē. Saldo krējumu ar cukuru un vaniļīnu putu, līdz masa sāk biežēt, tad pieliek kulināro biežpienu, citrona miziņu un sulu. Puto, līdz masa kļūst bieža. Beigās ieputo izkausētu, siltu želatīnu. Vispirms to uzbriedina 30 ml auksta ūdens, pēc tam izkausē karsta ūdens peldē vai mikroviļņu krāsnī.

Tortes kārtas samitrina ar sīrupu. Starp kārtām smērē krēmu, un tās liek vienu uz otras. Vienā starpā var ielikt ievārījumu – šai kūkai derēs mandarīnu vai ķiršu. Var likt saldētas ogas, kas saberztas ar cukuru. Kūkas malas un virsmu pārklāj ar krēmu. Dekorēšanai izmanto augļus, šokolādi u.c. lietas.

Katrīna Spulniece-Aišpure
Jēkaba Aleksandra Krūmiņa foto